

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ผลการพัฒนาครูปฐมวัยด้วยการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน
เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

Effect of Developmentally Early Childhood Teachers through Tales
Creation and Storytelling Techniques to Provide on Experiences and
Learning Management for Preschoolers.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
สุชาดา หวังสิทธิเดช

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2561)

รายงานการวิจัย
เรื่อง

ผลการพัฒนาครูปฐมวัยด้วยการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน
เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

Effect of Developmentally Early Childhood Teachers through Tales
Creation and Storytelling Techniques to Provide on Experiences and
Learning Management for Preschoolers.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สุชาดา หวังสิทธิเดช

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2561)

หัวข้อวิจัย ผลการพัฒนาครูปฐมวัยด้วยการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน
เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้ดำเนินการวิจัย สุชาดา หวังสิทธิเดช

หน่วยงาน สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปี พ.ศ. 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ศึกษาผลการพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย 2.ศึกษาผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร จำนวน 20 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย วิทยากร 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินสื่อและแบบประเมินผลการใช้สื่อ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย พบว่า ครูปฐมวัยไม่เคยวางแผนการผลิตสื่อนิทานจากวัสดุที่มีอยู่รอบตัว ไม่เคยประเมินผลการใช้สื่อนิทานสำหรับใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ปัญหาอุปสรรคในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คือ ความรู้ ความเข้าใจ ขาดความมั่นใจในการผลิตสื่อนิทาน ครูปฐมวัยมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมีคุณภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด

ระยะที่ 2 ผลพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผลการประเมินสื่อนิทานที่ครูปฐมวัยลงมือปฏิบัติการผลิตสื่อนิทานโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$)

ระยะที่ 3 ผลศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย พบว่า การประเมินผลการใช้สื่อนิทานที่สร้างขึ้น และเทคนิคการเล่านิทานของครูปฐมวัย โดยภาพรวมผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

Research Title: Effect of Developmentally Early Childhood Teachers through Tales Creation and Storytelling Techniques to Provide on Experiences and Learning Management for Preschoolers.

Researcher: Miss.Suchada Wangsitthidet

Official: Division of Early Childhood Education Faculty of Education
Rajabhat Maha Sarakham University

Year: 2019

Abstract

These research purposes were to 1) Study of the effect of developmentally Early Childhood Teachers through tales creation and storytelling techniques to provide on experiences and learning management for preschoolers; 2) Study on using instructional materials in experiencing learning management of Early Childhood Teachers. The target groups were 20 Early Childhood Teachers under the office of basic education commission in area of Amnat Charoen and Mukdahan provinces and 3 co-researchers consisted of 1 researcher and 2 speakers. The research instruments were an interview, the evaluation of instructional materials, and assessment of using instructional materials. Quantitative analysis by mean and standard division; qualitative analysis by descriptive analysis, this research divided 3 phases as below;

Phase 1: Study of states on tales creation and storytelling technique to provide on experiences and learning management for preschoolers found that teachers in a preschool level never planning on tales creation from materials around themselves; never evaluation and assessment tales usage for using with a learning activity for young children. Tales creation problems were knowledge and comprehension, lack of self-confident but there is a need for self-development concerning tales creation and storytelling techniques from the expert to provide knowledge, counseling, suggestions to applying for developmentally learning activities management were have varieties, qualities, and highest benefit.

Phase 2: The effect of developmentally Early Childhood Teachers through tales creation and storytelling techniques to provide on experiences and learning management for preschoolers by the workshop found that effect of evaluation in instructional materials overall at a high level ($\bar{X} = 4.41$).

Phase 3: The effect of using a tale's materials and storytelling techniques to provide on experiences and learning management for preschoolers found that overall at a high level ($\bar{X} = 4.20$).

KEYWORDS: TALES CREATION / STORYTELLING TECHNIQUES / PRESCHOOLER / EXPERIENCES / LEARNING MANAGEMENT.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จึงควรเริ่มตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการชีวิตทั้งในครอบครัวและชุมชน เพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เข้มแข็ง การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนามนุษย์และมีความสำคัญต่อประเทศชาติมาก เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรก เพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) เด็กปฐมวัยถือได้ว่าเป็นวัยทองของชีวิต นักการศึกษาต่างยอมรับว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการพัฒนาในทุกๆ ด้าน คือพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จากสภาพการณ์ของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคก้าวหน้าแห่งเทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสารในขณะที่สังคมมุ่งหวังให้เด็กไทย เก่ง ดี และมีสุข และกระแสโลกาภิวัตน์ได้นำสิ่งที่ดีและไม่ดีเข้ามาสู่วิถีชีวิตของสังคมไทยเป็นอย่างมาก ทำให้สภาพสังคมไทยที่เคยมีมาตรฐานชีวิตแบบไทยๆ เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เกิดความสับสน แปรกแยก ทำให้สมาชิกในสังคมที่เป็นเด็กและเยาวชนยุคใหม่ ไม่รู้จุดยืนที่มั่นคงของตนเองในการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมและมีคุณค่า กระบวนการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ คิดเป็น คิดชอบ และเรียนรู้วิธีปรับตัวเอง

การจัดการศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจเพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3 - 5 ปีจะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาโดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษและเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายอารมณ์จิตใจสังคมสติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งด้านอารมณ์จิตใจสังคมและสติปัญญาอย่างสมดุลโดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงตัวเด็กแต่ละคนซึ่งมีความสนใจแตกต่างกันจึงควรให้มีกิจกรรมหลายประเภทให้เหมาะสมกับวัยตรงตามความสามารถและความต้องการของเด็กและจัดให้มีทั้งกิจกรรมที่ให้ได้ทำเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเองกิจกรรมที่จัดมีความสมดุล

สื่อการสอนมีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างรากฐานที่เป็นรูปธรรมขึ้นในความคิดของเด็กปฐมวัย การฟังเพียงอย่างเดียวนั้น คงไม่เพียงพอ เด็กปฐมวัยควรได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ ตา หู และการเคลื่อนไหว จับต้องได้ แทนการฟังหรือดูเพียงอย่างเดียว เด็กจะเกิดความคิดและจินตนาการ สื่อการสอนเป็นรากฐานในการพัฒนาการเรียนรู้และช่วยความทรงจำอย่างถาวร เด็กสามารถนำประสบการณ์เดิมไปสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ๆ ได้ เมื่อมีพื้นฐานประสบการณ์เดิมที่ติดอยู่แล้ว สื่อช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการทางความคิด ซึ่งต่อเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทำให้เห็นความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ เช่น เวลา สถานที่ ช่วยเพิ่มทักษะในการอ่าน และเสริมสร้างความเข้าใจในความหมายของคำใหม่ๆ ให้มากขึ้น สื่อจึงเป็นสิ่งที่ครูสามารถจัดทำหรือผลิตขึ้นเองได้ โดยจัดหาวัสดุจากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว อาจเป็นวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือวัสดุเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน วัสดุทำขึ้นเอง วัสดุซื้อมาราคาถูก (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.2553) การจัดกิจกรรมโดยใช้นิทานเป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมนำมาเป็นสื่อในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ทุกเพศ ทุกวัย นอกจากนิทานจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว การเล่านิทานยังเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ตอบสนองต่อความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก ซึ่งการเล่าเรื่องหรือการถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานที่คุณครู ผู้ใหญ่ หรือพ่อแม่เล่าให้เด็กฟัง มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน และสอดแทรกแนวคิด คุณธรรม ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เทคนิคการเล่านิทานที่ทำให้เด็กเข้าใจ คือน้ำเสียง ท่าทาง สื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการเล่านิทาน น่าสนใจตอบสนองต่อความต้องการ ความสนใจ และธรรมชาติของเด็ก และสิ่งที่สำคัญในการเล่านิทานคือ สื่อประกอบการเล่านิทาน มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยต้องมี วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ที่ครูนำมาเป็นตัวกลาง สามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ประสบการณ์ ทักษะ ค่านิยม และทักษะเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก สื่อนิทานควรเอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย นำมาพัฒนาให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการเล่านิทาน การหาเลือกสื่อและผลิตสื่อนิทานสำหรับเด็กปฐมวัย โดยยึดหลักการนำสิ่งใกล้ตัวมาประดิษฐ์ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพในการนำมาเป็นสื่อเล่านิทาน ในปัจจุบันสื่อนิทานที่ครูปฐมวัยเลือกเพื่อเล่าเรื่องสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก หุ่นเชิดประเภทต่างๆ วัสดุเหลือใช้ แผ่นภาพ หุ่นจำลอง หนังสือนิทาน เป็นต้น

จากการสัมภาษณ์ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อ้างว่า สื่อนิทานที่ใช้ในการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยมีมิติเดียว สัมผัสไม่ได้ เด็กเกิดการเรียนรู้แบบทิศทางเดียวอาจได้เพียงแต่การเห็นและการฟัง หรือถ้าหยิบจับได้ ขนาดสื่อนิทานอาจเล็กหรือใหญ่เกินไปในการที่จะเอื้อต่อการหยิบจับของเด็ก จึงควรเลือกการใช้สื่อในการเล่านิทานที่มีการเอื้อต่อการเรียนรู้ต่อเด็ก นำมาพัฒนาให้เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการเล่านิทาน โดยครั้งนี้ได้เลือกนำสื่อการเล่านิทานรูปแบบสื่อการเล่านิทานจากภาพแผ่นเดียว สื่อการเล่า

นิทานจากหุ่นกระดาษ มาใช้ในการเล่านิทานและนำมาปรับปรุงพัฒนาให้เป็นสื่อที่เหมาะสมและนำไปใช้ในส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งนำสื่อที่ทำไปจัดเป็นกิจกรรมการเล่านิทาน ให้เด็กได้เป็นผู้ใช้สื่อร่วมกับครูผู้สอน เป็นการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน ซึ่งการจัดกิจกรรมควรคำนึงตัวเด็กเป็นสำคัญ เด็กแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกัน ควรเน้นสื่อที่เป็นของจริงให้เด็กได้สังเกต สำรวจ ฝึกฝน การคิดจินตนาการ สร้างสรรค์ผลงาน และแก้ปัญหาด้วยตนเอง อีกทั้งครูปฐมวัยมีปัญหาด้านความรู้ ความสามารถและขาดความมั่นใจในการเล่านิทาน ครูต้องการพัฒนาตนเองเพิ่มพูนความรู้ความสามารถด้านการผลิตสื่อนิทาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ เทคนิค วิธีการที่ดี ทันสมัยใหม่ น่าสนใจสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลาย เพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของการพัฒนาสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูปฐมวัยด้านการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน และเชื่อว่าสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานจะทำให้เด็กปฐมวัยเกิดการพัฒนา เนื่องจาก เด็กในวัยนี้รักความสนุกสนาน ชอบเล่น ชอบถาม อยากรู้ อยากเห็น มีจินตนาการ การที่เด็กได้ร่วมกิจกรรมเล่านิทาน นอกจากจะช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลินแทรกคติสอนใจแล้วยังช่วยส่งเสริมให้ เด็กเกิดพัฒนาการด้านการคิด จินตนาการ สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้านได้เหมาะสมกับวัย พร้อมทั้งเป็นการเผยแพร่ เทคนิคการเล่านิทาน และการผลิตสื่อนิทานให้กับครูปฐมวัย นำไปประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอนและสามารถนำกิจกรรมไปต่อยอดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในด้านอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2560 - กันยายน 2561

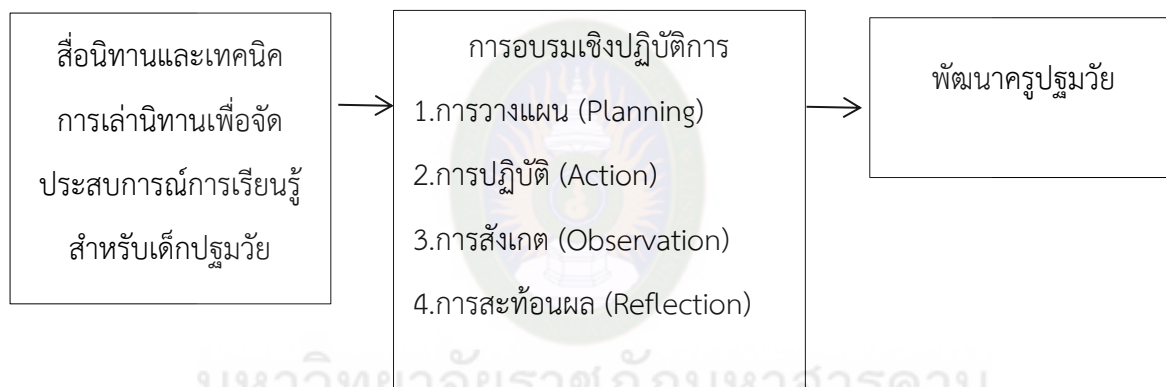
3. กรอบเนื้อหาการพัฒนาครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ

และจังหวัดมุกดาหาร ในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การจัดเตรียมทรัพยากรและการวางแผนการผลิต 2) การดำเนินการผลิตสื่อนิทาน 3) การเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น 4) การประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง

4.สถานที่ทำการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการของการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ เคมมิส และ แม็กแท็กการ์ท (Kemmis and Mc Taggart, 1991: 169-170) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) เพื่อพัฒนาครู ปฐมวัยสังกัด ในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร ดังภาพที่ 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สื่อนิทาน หมายถึง สิ่งที่ครูผู้สอนใช้ประกอบกิจกรรมการเล่านิทาน ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดพัฒนาการด้านการคิด จินตนาการ สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้เหมาะสมกับวัย

2. การผลิตสื่อนิทาน หมายถึง การจัดเตรียมหาวัสดุจากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว เช่น วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น วัสดุเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน วัสดุทำขึ้นเอง วัสดุซื้อมาราคาถูก เป็นการเตรียมทรัพยากรสำหรับการผลิตสื่อ การนำมาวางแผนการผลิต การดำเนินการผลิตสื่อการสอน การเลือกใช้สื่อการสอนที่ผลิตขึ้น การประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง การปูพื้นฐานความพร้อมให้เด็กได้คำนึงถึงความสามารถของเด็กไม่แจกเป็นรายวิชาแต่จะในรูปแบบของการบูรณาการผ่านการเล่นในกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมที่จะให้เด็กในแต่ละวัน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ทักษะกระบวนการ คุณธรรมจริยธรรมอันส่งผลต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

4. การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการรับรู้ของเด็กปฐมวัยที่ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆในลักษณะของการกระทำ การปฏิบัติการเล่นการสัมผัสจากประสบการณ์ตรงที่ได้พบเห็นและการรับรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูปฐมวัย ในรูปแบบกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่มอื่นๆเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้สัมพันธ์กันและมีพัฒนาการ ทุกด้าน

5. การพัฒนาครูปฐมวัย หมายถึง การดำเนินงานเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะด้านการผลิตสื่อ นิทานและเทคนิคการเล่นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนได้

6. การอบรมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กลยุทธ์ในการพัฒนาด้วยการดำเนินการวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูปฐมวัยในการผลิตสื่อ นิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วัสดุอย่างใดอย่างหนึ่งนำมาวางแผนการผลิต ดำเนินการผลิต ลงมือปฏิบัติ โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ ให้คำแนะนำ ครูปฐมวัยสามารถผลิตสื่อ นิทานได้และนำไปจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้บรรลุวัตถุประสงค์

7. การผลิตสื่อ นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของครูปฐมวัยในการผลิตสื่อ นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วัสดุอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งครูปฐมวัยจัดทำขึ้น และสามารถนำไปใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้บรรลุวัตถุประสงค์

8. ครูปฐมวัย หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนรู้ การสอน กำกับดูแล เลี้ยงดูและให้ความรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูปฐมวัย มีความรู้ความสามารถด้านการผลิตสื่อ นิทานและเทคนิคการเล่นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จากวัสดุสิ่งรอบตัว

2. ครูปฐมวัยมีความรู้เกี่ยวกับการจัดเตรียม การวางแผนการผลิต การดำเนินการผลิตสื่อ นิทานและการปรับปรุงแก้ไขสื่อ นิทาน เพิ่มพูนทักษะด้านการผลิตสื่อ นิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

3. ครูปฐมวัยมีทัศนคติที่ดีในการผลิตสื่อ นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

4. โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร มีสื่อ นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากวัสดุสิ่งรอบตัวใช้อย่างหลากหลาย

5. ข้อมูลจากการวิจัยนี้ ครูปฐมวัย สังกัดโรงเรียนอื่นๆหรือผู้สนใจสามารถนำไปเป็นแนวทางในการผลิตสื่อ นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาครูปฐมวัยด้วยการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
2. เอกสารที่เกี่ยวกับครูปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายครูปฐมวัย
 - 2.2 คุณสมบัติ และลักษณะของครูปฐมวัย
 - 2.3 บทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัย
3. แนวคิดเกี่ยวกับนิทาน
 - 3.1 ความหมายของนิทาน
 - 3.2 ความสำคัญของนิทาน
 - 3.3 ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน
 - 3.4 เทคนิคการเล่านิทาน
4. เอกสารเกี่ยวกับสื่อ
 - 4.1 ความหมายและความสำคัญของสื่อ
 - 4.2 ประเภทของสื่อจำแนกตามพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน
 - 4.3 การผลิตสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 4.4 การออกแบบสื่อการสอน
5. เอกสารเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 5.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
 - 5.2 ทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 - 5.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บน พื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตาม วัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่ดีที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วย ความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

หลักการ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 กำหนดหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-6 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายบูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์โดยตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคมและสิทธิเด็ก โดยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีสาระสำคัญดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลายได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้จักความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็ก ระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และเมื่อมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. มีสุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

พัฒนาการเด็กปฐมวัย

พัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวุฒิภาวะและสภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัยอาจเร็วหรือช้าแตกต่างกันไปในเด็กแต่ละคน มีรายละเอียด ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นพัฒนาการที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของร่างกายในด้านโครงสร้างของร่างกาย ด้านความสามารถในการเคลื่อนไหว และด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดี รวมถึงการใช้สัมผัสรับรู้ การใช้ตาและมือประสานกันในการทำกิจกรรมต่างๆ เด็กอายุ 3-5 ปี มีการเจริญเติบโตรวดเร็วโดยเฉพาะในเรื่องน้ำหนักและส่วนสูง กล้ามเนื้อใหญ่จะมีความก้าวหน้ามากกว่ากล้ามเนื้อเล็ก สามารถบังคับการเคลื่อนไหวของร่างกายได้ดี มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเดิน สามารถวิ่ง กระโดด ควบคุมและบังคับการทรงตัวได้ดี จึงชอบเคลื่อนไหว ไม่หยุดนิ่ง พร้อมทั้งจะออกกำลังและเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ ส่วนกล้ามเนื้อเล็กและความสัมพันธ์ระหว่างตาและมือยังไม่สมบูรณ์ การสัมผัสหรือการใช้มือมีความละเอียดขึ้น ใช้มือหยิบจับสิ่งของต่างๆ ได้มากขึ้น ถ้าเด็กไม่เครียดหรือกังวลจะสามารถทำกิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็กได้ดีและนานขึ้น

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึกของเด็ก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ สนใจ เกลียด โดยที่เด็กรู้จักควบคุมการแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์เผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดีและการนับถือตนเอง เด็กอายุ 3-5 ปี จะแสดงความรู้สึกอย่างเต็มที่ไมปิดบัง ซ่อนเร้น เช่น ดีใจ เสียใจ โกรธ แต่จะเกิดเพียงชั่วคราวแล้วหายไป การที่เด็กเปลี่ยนแปลงอารมณ์ง่ายเพราะมีช่วงความสนใจระยะสั้น เมื่อมีสิ่งใดน่าสนใจก็จะเปลี่ยนความสนใจไปตามสิ่งนั้น เด็กวันนี้มักหวาดกลัวสิ่งต่างๆ เช่น ความมืด หรือสัตว์ต่างๆ ความกลัวของเด็กเกิดจากจินตนาการ ซึ่งเด็กว่าเป็นเรื่องจริงสำหรับตน เพราะยังสับสนระหว่างเรื่องปรุ้งแต่งและเรื่องจริง ความสามารถแสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสมกับวัย รวมถึงชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น เพราะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางน้อยลงและต้องการความสนใจจากผู้อื่นมากขึ้น

3. พัฒนาการด้านสังคม เป็นความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมครั้งแรกในครอบครัว โดยมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และพี่น้อง เมื่อโตขึ้นต้องไปสถานศึกษา เด็กเริ่มเรียนรู้การติดต่อและการมีสัมพันธ์กับบุคคลนอกครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเดียวกัน เด็กได้เรียนรู้การปรับตัวให้เข้าสังคมกับเด็กอื่น

พร้อมๆ กับรู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน เจตคติและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กจะก่อขึ้นในวัยนี้และจะแฝงแนบยากที่จะเปลี่ยนแปลงในวัยต่อมา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้ มี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกนั้น เป็นความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่และลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์กับเด็กในวัยใกล้เคียงกัน

4. ด้านสติปัญญา ความคิดของเด็กวัยนี้มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ยังไม่สามารถเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น เด็กมีความคิดเพียงแต่ว่าทุกคนมองสิ่งต่างๆ รอบตัว และรู้สึกต่อสิ่งต่างๆ เหมือนตนเอง ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ที่สุด เมื่ออายุ 4-5 ปี เด็กสามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้ สามารถจำสิ่งต่างๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อยๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังไม่เข้าใจการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ แก้ปัญหาการลองผิดลองถูก จากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผล ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้น ในส่วนของพัฒนาการทางภาษา เด็กวัยนี้เป็นระยะเวลาของการพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็ว โดยมีการฝึกฝนการใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่างๆ ในรูปของการพูดคุย การตอบคำถาม การเล่าเรื่อง การเล่านิทานและการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาในสถานศึกษา เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาแทนความคิดของตนเองและใช้ภาษาในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นได้คำพูดของเด็กวัยนี้ อาจจะทำให้ผู้ใหญ่บางคนเข้าใจว่าเด็กรู้มากแล้วแต่ที่จริงเด็กยังไม่เข้าใจความหมายของคำและเรื่องราวลึกซึ้งนัก

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐาน ประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
 - มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ
 - มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
 - มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
 - มาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐานคือ
 - มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
 - มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
 - มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ

ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐานคือ
 - มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
 - มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานการเรียนรู้
 - มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูปฐมวัย

2.1 ความหมายครูปฐมวัย

ครูปฐมวัยถือได้ว่าเป็นอีกบุคลากรที่มีความสำคัญต่อบทบาทการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง โดยได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าครูปฐมวัย ไว้ดังนี้

จิรวรรณ กาละดี (2544) ได้กล่าวถึงครูปฐมวัยว่า หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการอบรมดูแลและจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชน

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ และคณะ (2558) ได้ให้ความหมายครูปฐมวัย ในลักษณะความของครูปฐมวัยมีมืออาชีพ ว่าหมายถึง ครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กที่มีความรอบรู้ความเชี่ยวชาญความเป็นมืออาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษาปฐมวัยทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เด็กในสถานศึกษาระดับปฐมวัยทั้งของรัฐและเอกชนอย่างเต็มศักยภาพของเด็ก สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยและสามารถทำงานร่วมกับครู ชุมชนและสังคมได้เป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาสรุปความหมายของครูปฐมวัย เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลเด็กที่อยู่ในช่วงวัยอนุบาล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย รวมถึงมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน และบุคคลในสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.2 คุณสมบัติ และลักษณะของครูปฐมวัย

จิระพันธ์ พูลพัฒน์ (2554) ได้กล่าวถึง ลักษณะของครูปฐมวัย โดยผ่านการศึกษาระบบการรับรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 69 คน ของสาขาวิชาการศึกษามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไว้ ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ การแต่งกายสุภาพ เหมาะกับการเป็นครู กิริยาท่าทางในการเดิน ยืน นั่ง เป็นแบบอย่างได้ มีความสะอาดทั้งร่างกาย และเครื่องแต่งกาย อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีอารมณ์ขัน และใช้คำพูดได้เหมาะสมกับบุคคล และโอกาส

2. ด้านประสิทธิภาพทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ความรู้ ความพร้อม และทักษะ

2.1 ความรู้ ครูควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา หลักสูตร การสอน พัฒนาการเด็ก การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ การจัดทำและการใช้สื่อ และการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้

2.2 ความพร้อม ครูจะต้องมีการ เตรียมการสอนด้วยการศึกษาหลักสูตร และพัฒนาแผนการสอนด้วยวิธีการสอนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ทำแผนการ

สอนประจำวัน ทุกครั้งที่สอน มีการเตรียมสื่อและวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการสอนสอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนดมีการทดลองใช้สื่อติดต่อแหล่งเรียนรู้ก่อนสอน เตรียมสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับสิ่งที่จะเรียนและมีเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการเด็กด้วยเกณฑ์ที่ชัดเจน

2.3 ทักษะการสอน ดำเนินการสอน ตามแผนที่กำหนด มีกิจกรรมที่หลากหลายให้เป็นไปตามความสนใจของเด็ก จัดกิจกรรมทั้งราย บุคคล กลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ จัดสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องลักษณะและเอื้อต่อการเรียนรู้ โดยจัดให้ ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กมาปรับการจัดการเรียนการสอน

เบญจา แสงมะลิ (2552) ได้อธิบายถึง บุคลิกลักษณะของครูปฐมวัย หรือครูอนุบาลว่าควรมีบุคลิกภาพ 9 ประการ คือ

1. นักรัก คือ เป็นคนที่มีรัก รัก ด้วยการรักตัวเองก่อน ไม่เบียดเบียนตนเอง จะเป็นจุดเริ่มต้นในการรักผู้อื่น ครูปฐมวัยจะต้องรักเด็กอย่างเท่าเทียมกันและสอนให้เด็กรู้จักการรักตนเอง รักพ่อแม่ รักเพื่อน รักคนรอบข้าง รักโรงเรียน รักสภาพแวดล้อม เพื่อเป็นการสร้างรากฐานที่ดีสำหรับเด็ก ส่งผลให้เด็กเป็นคนร่าเริงมองโลกในแง่ดี และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. นักเล่น คือ หัวเราะง่าย ตื่นเต้นร่วมกับเด็ก เมื่อได้ทำกิจกรรมร่วมกัน จะเป็นการเพิ่มความสนุกสนานให้กับเด็ก เกิดความคิดสร้างสรรค์ และช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้านต่างๆ

3. นักร้อง คือ เป็นคนที่มีหัวใจในดนตรี รักเสียงเพลง เพราะเสียงเพลงช่วยให้บรรยากาศในห้องเรียนน่าเรียน มีความสนุกสนาน

4. นักรำ คือ มีความสามารถทางด้านการรำ แสดงท่าทางประกอบเพลงต่างๆ เด็กสามารถเลียนแบบท่าทางของครูได้ การรำเป็นกิจกรรมที่ช่วยผ่อนคลายความเครียด

5. นักเล่า คือ ครูควรมีความสามารถเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้เด็กฟัง เช่น การเล่าผ่านนิทาน เล่าเรื่องที่พบในชีวิตประจำวัน เล่าเบ็ดเตล็ด โดยการเล่านั้นครูควรมีเทคนิคในการเล่าเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก

6. นักฝัน คือ มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างจินตนาการของเด็ก ให้กำลังใจ แนะนำสิ่งที่เด็กฝันไปในทางที่ถูก

7. นักแต่ง ความเป็นนักแต่งของครูปฐมวัย คือ การแต่งหน้า แต่งตัว แต่งเพลง แต่งนิทาน และแต่งบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งการที่จะเป็นนักแต่งนั้น ต้องคำนึงถึงส่วนประกอบต่างๆ เช่น วัยของเด็ก ความสนใจของเด็ก รวมไปถึงความรู้ความสามารถของตัวผู้แต่งด้วย

8. นักคิด เป็นผู้ที่มีรู้จักคิดวางแผนว่าควรทำอะไรก่อน หลัง และผลกระทบที่ตามมาจะเป็นอย่างไร รู้จักที่จะคิดสิ่งใหม่ๆ ก้าวไปพร้อมกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะสร้างผลงานเพื่อเด็กตลอดเวลา

9. นักทำ คือ การทำหน้าที่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับเด็กปฐมวัย เช่น การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี แก่เด็กปฐมวัย ทำให้ใจให้เบิกบาน หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ทำสื่อต่างๆ เพิ่มเสริมสร้างจินตนาการให้แก่เด็ก

จากที่กล่าวมา สรุปคุณสมบัติ และลักษณะของครูปฐมวัยว่าควรเป็นผู้ที่มีลักษณะทั้งภายในและภายนอกที่เหมาะสมในการเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับเด็ก คือ บุคลิกภาพภายในเป็นผู้ที่คิดดี มีคุณธรรม มีจิตใจที่เอื้อเพื่อพ่อแม่ รักและเมตตาเด็ก อารมณ์ดี ส่วนบุคลิกภาพภายนอกนั้น คือการแต่งกาย การยิ้มแย้ม การปฏิบัติต่อเด็กในรูปแบบต่าง ๆ

2.3 บทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ไว้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและหลักสูตรสถานศึกษา
2. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
4. จัดทำ จัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
5. พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่ใฝ่รู้ และทันต่อเหตุการณ์
6. เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติดีต่อเพื่อนครูและเด็ก
7. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียน และสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้
8. ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้
9. ประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542: 47-51) ได้เสนอว่า ครูปฐมวัยควรมีบทบาทดังนี้

1. บทบาทในฐานะที่เป็นแบบอย่างแก่เด็ก เนื่องจากเด็กวัยนี้มีความสามารถในการเรียนรู้โดยการเลียนแบบเป็นอันมาก เพราะฉะนั้นครูจึงควร (1) มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดี อันได้แก่ กิริยา ท่าทาง การแต่งกาย การทรงตัว การพูดจาที่เหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ (2) ใช้เสียงอ่อนโยน สุภาพ และประโยคที่พูดควรเป็นประโยคชัดเจน (3) ฝึกความมีระเบียบ ความสะอาด ความประหยัด โดยการจัดสภาพห้องเรียน มุมเล่นของเด็กให้เคยชินกับความเป็นระเบียบและความสะอาดการรู้จักการเก็บรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ (4) ปฏิบัติต่อเด็กทุกคนด้วยความรักโดยเสมอหน้ากันไม่แสดงความลำเอียง เพราะเด็กจะมีความรู้สึกไวในเรื่องนี้

2. บทบาทของครูในการเสริมสร้างบุคลิกภาพการสร้างสรรค์ จะประกอบด้วยองค์ประกอบเหล่านี้คือ (1) ตั้งใจฟังเด็กพูด (2) สนใจต่อคำถามของเด็กส่งเสริมให้เด็กอยากรู้อยากเห็น (3) ชมเชยหรือแสดงกิริยาชื่นชมในผลงานของเด็ก พยายามช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในความสามารถของตน (4) เคารพในความแตกต่างของเด็ก ไม่เปรียบเทียบกับเด็ก (5) ให้โอกาสเด็กได้เล่นและทำกิจกรรมด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์และอิสระ

3. บทบาทของครูในการเสริมสร้างโภชนาการของเด็ก มีดังนี้ (1) ร่วมกับผู้ปกครองโดยเลี้ยงสัตว์และปลูกพืชที่ใช้เป็นอาหารได้ตามสภาพท้องถิ่น (2) จัดทำอาหารกลางวันและอาหารว่างให้เด็กโดยร่วมมือกับผู้ปกครอง (3) ประเมินสภาพโภชนาการเป็นระยะๆ ร่วมกับผู้ปกครองในการศึกษาโภชนาการและแก้ไขปรับปรุงถ้ามีปัญหา

4.บทบาทของครูในการส่งเสริมนิสัยส่วนตัวและสังคมประกอบด้วย (1) ฝึกเด็กมีนิสัยในเรื่องกิจวัตรส่วนตัวอย่างมีระเบียบ ซักถ่าย รักษาความสะอาด เล่นหรือเรียน (2) ให้เด็กเล่นดนตรีง่ายๆ (3) แก้ไขปรับปรุงการทรงตัวที่ไม่เหมาะสมของเด็ก

5.บทบาทของครูในการส่งเสริมความเข้าใจภาษา มีดังนี้ (1) สนทนากับเด็กและจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กสามารถบอกชื่อสี ชื่อวันในสัปดาห์ คำตรงข้าม คำบุพบท เช่น บน ล่าง เป็นต้น (2) ครูเล่านิทานหรืออ่านเรื่องจากหนังสือให้ฟัง เพื่อฝึกความสามารถในการฟังของเด็ก และเพิ่มพูนความรู้ในคำศัพท์ใหม่ๆ (3) ให้เด็กเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเอง สิ่งที่ได้พบเห็นหรือสิ่งที่ได้นึกคิด (4) ส่งเสริมให้เด็กได้เล่นบทบาทสมมติ โดยการจัดเป็นมุมบ้านหรืออื่นๆ

กรมวิชาการ(2546) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ไว้ดังนี้

- 1.ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 3.ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
- 4.จัดทำ จัดหา และพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้
- 5.พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทันทต่อเหตุการณ์
- 6.เป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม ปฏิบัติต่อเพื่อนครูและเด็ก
- 7.จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 8.จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- 9.ประสานสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัยควรเป็นแบบอย่างแก่เด็กปฐมวัยเสริมสร้างบุคลิกภาพการสร้างสรรค์ เสริมสร้างโภชนาการของเด็ก ส่งเสริมนิสัยส่วนตัวและสังคม ส่งเสริมความเข้าใจภาษา จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตัวเอง ด้วยกระบวนการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กตามศักยภาพ

3. แนวคิดเกี่ยวกับนิทาน

3.1 ความหมายของนิทาน

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2535 : 8) ให้ความหมายของนิทานว่า หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นการผูกเรื่อง เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความสนุกสนาน แฝงคำสอนจรรยาในชีวิต เป็นการถ่ายทอด วัฒนธรรมต่อเนืองของผู้เล่าให้คนรุ่นใหม่ฟัง

จันทร์เพ็ญ ศุภผล (2535 : 26) กล่าวว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาโดยอิงความจริง หรือจินตนาการ มีวัตถุประสงค์ให้ความสนุกสนาน แฝงความคิดสอนใจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากเนื้อหาใน นิทาน

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539 : 16) ให้ความหมายของนิทานว่า เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบทอดต่อๆ กันมาตั้งแต่ โบราณ โดยมีเนื้อหาที่เล่าเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณงามความดี เพื่อปลูกจิตสำนึกของคนให้ ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความดีและเป็นตัวอย่างแก่สังคม

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2540 : 45) กล่าวว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา โดยวัตถุประสงค์ เพื่อ สืบทอดประสบการณ์ความรู้ความคิดหรือค่านิยมบางอย่างให้ผู้ฟังพร้อมทั้งสอดแทรกความสนุกสนาน เพลิดเพลินไปพร้อมๆ กัน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541 : 210) ให้ความหมายไว้ว่า นิทาน คือ สื่อที่มีประสิทธิภาพสำหรับการ สร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ไม่มีเด็กคนใดไม่ชอบฟังนิทาน นิทานสามารถสร้างจินตนาการ ความฝัน ความคิด ความเข้าใจ และการรับรู้ให้กับเด็ก

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2542 : 138) ได้กล่าวว่า นิทานและการเล่าเรื่อง หมายถึง เรื่องราวที่เล่าต่อๆ กันมา เป็นเวลานาน เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและให้ความรู้ เพื่อเป็นคนดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และ บางครั้งก็สอดแทรกคติและคุณธรรม เพื่อสอนใจลงไปด้วย ในระหว่างการเล่าเรื่องให้เด็กฟัง อาจมีการสนทนาโต้ตอบ อภิปราย ชักถาม แสดงข้อคิดเห็น และแสดงท่าทางประกอบเรื่องราวก็ได้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการ เล่านิทาน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 70) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ว่า นิทาน คือ เรื่องที่เล่ากัน มาแต่ โบราณและมีอิทธิพลต่างๆ นานา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 359) ได้ให้ความหมายของนิทานไว้ ว่า หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป และชาดก เป็นเรื่องแสดงให้เห็นตัวอย่างแห่งกรรมทุก เรื่องจะมีผู้ทำความดีและความชั่วเนื้อเรื่องเพียบพร้อมด้วยด้วยคติสอนใจการทำดีตลอดจน การแก้ปัญหา เฉพาะหน้า

นันทน์ภัส อยู่ประยงค์ (2555: 11) ได้กล่าวว่า นิทาน คือ เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา โดยมีจุดมุ่งหมาย ที่ความสนุกเพลิดเพลินเพื่อให้เด็กเกิดจินตนาการจากเรื่องที่อ่าน ในนิทานจะสอดแทรก คุณธรรม คติสอนใจ แฝงคิด และวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้เด็กนำไปเป็นแบบอย่างหรือประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ และยังช่วย ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาให้กับเด็กและเยาวชนอีกด้วย

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมาแต่โบราณ อาจจะเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องที่เกิดจากจินตนาการของผู้แต่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กเกิดความสนุกเพลิดเพลิน มีจินตนาการและสอดแทรกแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรม และจริยธรรมไว้ เพื่อปลูกฝังให้เด็กเกิดการประพฤติปฏิบัติ และใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตในสังคมได้ในอนาคต

3.2 ความสำคัญนิทาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 77) ได้ระบุถึงคุณค่าและ ความสำคัญการเล่านิทาน ให้เด็กฟังไว้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็ก
2. เพื่อให้เด็กผ่อนคลายความเครียด
3. ฝึกสมาธิด้านการฟังยืดช่วงความสนใจให้มากขึ้น
4. เพื่อส่งเสริมให้มีคุณธรรมจริยธรรมและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์
5. เพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวซึ่งเหมาะสมกับวัย
6. เพื่อส่งเสริมทักษะด้านภาษาและความคิดสร้างสรรค์
7. เพื่อส่งเสริมความกล้า เช่น กล้าซักถาม กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 11-16) ได้ระบุถึงความสำคัญของนิทานว่า นิทานเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เพราะนอกจากนิทาน จะช่วยให้เด็กๆ มีความสุข สนุกหยรษาแล้วยังเป็นโลกแห่งจินตนาการที่สมบูรณ์แบบที่คอยช่วยถักทอสายใยความรัก ความฝัน สำนัสัมพันธ์อันอบอุ่น ความละมุนละไมในกลุ่มสมาชิกของครอบครัว อีกทั้งนิทานยังให้แง่คิดคติ สอนใจและปรัชญาชีวิตอันล้ำลึกแก่เด็ก นิทานมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ดังนี้

1. ช่วยพัฒนาเด็กทางด้านลักษณะชีวิต เด็กได้เรียนรู้ถึงลักษณะชีวิตที่ดีผ่านนิทานที่ปรารถนาให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดี เช่น มีคุณธรรมจริยธรรม มีความกล้าหาญ มีความยุติธรรม
2. การพัฒนาเด็กด้านบุคลิกภาพ บุคลิกภาพเป็นองค์ประกอบที่มีอยู่มากในนิทานซึ่งเด็กจะได้รับรู้ถึงบุคลิกภาพที่ดี ที่จะช่วยให้อยู่ในสังคมได้อย่างดี เช่น ความเชื่อมั่น การรักษาดตน ความสุภาพ อ่อนน้อม ความมีมารยาทที่ดี ความเป็นผู้นำ
3. การพัฒนาเด็กด้านความรู้และสติปัญญา
4. การพัฒนาเด็กในด้านทักษะและความสามารถ
5. การพัฒนาเด็กในด้านสุขภาพ นิทานเป็นกระบวนการหนึ่งที่กำหนดบทบาท ในด้านสุขภาพให้เกิดแก่เด็กเพราะเมื่อเด็กได้อ่านหรือฟังนิทานแล้วจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการที่จะรักษาสุขภาพกายและสุขภาพจิตของตน

ปราณี ปรียวาที (2551: 27-28) ได้กล่าวว่า นิทานมีคุณค่าและประโยชน์ คือ เป็นวิธีการให้ความรู้ที่จะทำให้เด็กสนใจเรียนรู้สามารถจดจำและกล้าแสดงออก ปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กจากตัวแบบในนิทานที่เด็กประทับใจ สร้างสมาธิ ผ่อนคลายอารมณ์ สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างผู้เล่าและผู้ฟัง

พัฒนาจิต สิริภทศรีเสมอ (2555 : 10) ได้กล่าวว่า นิทานช่วยในการพัฒนาทักษะภาษา ทักษะการฟัง รู้จักฟังอย่างมีสมาธิช่วยให้เกิดความรู้ด้านภาษาและการใช้สายตาสื่อความหมายนิทาน ยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีของการดำเนินชีวิตของบุคคลที่อยู่ในสังคม ในด้านการมีคุณธรรม ความดีงาม ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่จะซึมซับลงไปในชีวิต

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ความสำคัญของนิทาน คือ ช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษา และทักษะทางความคิดให้กับเด็ก รวมทั้งนิทานสามารถกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ให้กับเด็ก เพราะเรื่องที่น่าสนใจนั้น ทำให้เด็กรับรู้และซึมซับวัฒนธรรมจากเรื่องที่ฟัง ทำให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ที่เกิดจากการฟังนิทาน

3.3 ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน

เกริก ยूनพันธ์ (2539 : 29) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทาน ดังนี้

1. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นหรือใกล้ชิดเป็นกันเองกับผู้เล่า
2. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะเกิด ความรู้สึกร่วมในขณะฟัง ทำให้เขาเกิดความเพลิดเพลินผ่อนคลาย และสดชื่นแจ่มใส
3. เด็กๆ หรือผู้ฟังจะมีสมาธิหรือความตั้งใจที่มีระยะเวลาเพิ่มขึ้นหรือยาวขึ้น โดยเฉพาะผู้เล่าที่มีความสามารถในการตรึงให้ผู้ฟังหรือเด็กๆ ใจจดจ่ออยู่กับเรื่องราวที่ผู้เล่า เล่าเรื่องที่มีขนาดยาว
4. เด็กหรือผู้ฟังจะผูกกลมเกลียดด้วยนิทานที่มีเนื้อหาส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เด็กๆ และผู้ฟังเข้าใจในความดี และความงามยิ่งขึ้น
5. นิทานจะทำให้เด็กหรือผู้ฟังมีความละเอียดอ่อนรู้จักการรับและการให้มองโลกในแง่ดี
6. นิทานจะทำให้เด็กหรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดในการพิจารณาแก้ปัญหาได้
7. นิทานสามารถสร้างความกล้าให้กับเด็กๆ หรือผู้ฟังโดยการแสดงออกผ่านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ
8. เด็กและผู้ฟังจะได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์และสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้
9. นิทานช่วยเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกลไร้ขอบเขตให้กับเด็กหรือผู้ฟัง
10. นิทานสามารถช่วยให้เด็กๆ และผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

ฉวีวรรณ กีนาวงศ์ (2540 : 125-126) กล่าวว่า นิทานมีอิทธิพลและคุณค่าต่อเด็กมาก การที่ผู้ใหญ่และครูได้ใกล้ชิดกับเด็ก โดยใช้นิทานมีประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยชดเชยประสบการณ์แก่เด็กในชนบทให้เท่าเทียมเด็กในเมือง เพราะบิดามารดา ของเด็กชนบทไม่มีเวลาหรือไม่เห็นคุณค่าของการเล่านิทานให้เด็กฟัง
2. ช่วยเสริมพัฒนาการทางภาษาความคิด และจินตนาการให้กับเด็ก
3. ช่วยฝึกให้เด็กเป็นนักฟังที่ดี เข้าใจวิธีการปฏิบัติตัวขณะฟังนิทาน และสามารถเก็บ ใจความตามเรื่องราวที่ฟังคนอื่นเล่าได้ตามสมควรแก่วัย
4. ช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินมีความรู้สึกอบอุ่นและใกล้ชิดกับผู้เล่า
5. ช่วยปลูกฝังความรู้สึกชอบนิทานและความรู้สึกชื่นชอบในหนังสือนิทานก่อนที่จะอ่านได้อย่างเข้าใจ

6. ปลุกฝังให้เด็กเป็นคนใจกว้าง ยอมรับความจริงในชีวิตประจำวัน

7. ช่วยให้ครูและผู้ใหญ่ได้ทราบถึงความรู้สึกที่อยู่ในตัวของเด็กจากการสนทนา ซักถามในขณะฟังนิทาน

สมศักดิ์ ปริบูรณ์ (2540 : 59-62) กล่าวว่า นิทานเป็นวิธีการให้ความรู้วิธีหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความสนใจใคร่เรียนรู้ สามารถจดจำ กล่าวแสดงออก และมีแรงจูงใจที่จะเปิดรับพฤติกรรม ที่ฟังปรารภานอกจากนั้นยังช่วยตอบสนองความต้องการของเด็ก เช่น ความอยากรู้อยากเห็นความสัมฤทธิ์ผล ความต้องการเป็นที่ยอมรับ เนื้อหาของนิทานที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการ ดังกล่าวจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึก สนปรารภานและมีความสุข กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ นิทานมี ความสำคัญและมีประโยชน์ต่อเด็ก ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการสอนที่มีประสิทธิภาพในการชักจูงให้ผู้เรียนคล้อยตาม เป็นตัวกระตุ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน เป็นตัวความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงออกอันเป็นที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน

2. เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้เด็กเปิดใจที่จะยอมรับพฤติกรรมด้านต่างๆ และ ตอบสนองความต้องการทางธรรมชาติของเด็กด้วย

3. เป็นตัวแบบในการหล่อหลอมพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็ก

Elis (1997: 21-23 อ้างถึงใน สายลม วุฒิสมาจารย์, 2546) กล่าวถึง ประโยชน์ของนิทานในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. การใช้นิทานเพื่อพัฒนาทักษะทุกทักษะ ในการเล่านิทานจะเกิดทักษะฟังและพูดซึ่งสามารถกระตุ้นให้เกิดการอ่านและเขียนได้ นิทานสามารถพัฒนาผู้เรียนด้านคำศัพท์ เรียนรู้ รูปแบบของเรื่องและโครงสร้างทางไวยากรณ์ สามารถต่อเติมเรื่องให้หลากหลายออกไปตาม จินตนาการของตนเอง ถ้าผู้เรียนได้ออกมาแสดงบทบาทสมมติสามารถประเมินได้ว่าผู้เรียน มีความเข้าใจในเรื่องได้ดีเพียงใด ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ทางภาษาโดยตรงและสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การสอนนิทานโดยการบูรณาการ นิทานแต่ละเรื่องจะมีบทเรียนเกี่ยวกับภาษาและ วัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในเรื่องทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของคนแต่ละชาติ แต่ละภาษารวมทั้งประวัติศาสตร์ นิทานเรื่องหนึ่งสามารถบูรณาการการสอนได้ หลายวิชา เช่น เรื่อง Jack and the Beanstalk (Caulty 1983) ในวิชาภาษาอังกฤษสอนศัพท์ โครงสร้าง และวัฒนธรรม ถ้านามาสอนในวิชาคณิตศาสตร์อาจให้นักเรียนประมาณความสูงของต้นถั่ว หากสอนในวิชาวิทยาศาสตร์อาจสอนในเรื่องการแปรผลิตภัณฑ์นมและไข่ เป็นต้น

3. นิทานเป็นเครื่องมือตอบสนองสถานการณ์ต่างๆ นิทานทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษา พูดที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถจินตนาการเรื่องราวได้ หากมีอุปกรณ์ในการเล่าจะทำให้ผู้เรียนเห็นภาพชัดเจนขึ้น ผู้เรียนจะมีอารมณ์ร่วมไปกับนิทาน นิทานจึงสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกัน ส่วนผู้เล่ามีส่วนในการกระตุ้นผู้เรียนให้ร่วมกิจกรรม

4. นิทานเป็นกระบวนการสอนทักษะความคิด กิจกรรมในบทเรียนนิทานทำให้ผู้เรียน สามารถจำเรื่องราว บอกชื่อสถานที่เหตุการณ์สำคัญในเรื่องและสรุปเรื่องได้ หรืออาจเล่าเรื่องเพียงบางส่วนแล้วให้ผู้เรียนคาดเดาตอนจบของเรื่อง ซึ่งล้วนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะความคิดทั้งสิ้น

5. นิทานก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เล่าและผู้ฟังและพัฒนาการด้านสังคม ผู้เล่าถ่ายทอดเรื่องราวตามความปรารถนาของผู้ฟัง ส่วนผู้ฟังให้เกียรติผู้เล่าและเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ๆ การให้ข้อมูลย้อนกลับทำให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จ

6. นิทานทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง นิทานส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออก สามารถกระตุ้นให้เกิดความกล้าและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ภารตี ศรีประยูร (2542: 30) ได้กล่าวถึง คุณค่าของนิทานต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้ความบันเทิงใจกับเด็กๆ ทำให้ผ่อนคลายอารมณ์ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้เด็ก ร่าเริงแจ่มใสสมวัย

2. นิทานใช้นำเข้าสู่บทเรียน

3. นิทานช่วยเปลี่ยนทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิดบางประการของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อ ความกลัวและ สอนจริยธรรมแก่เด็ก

4. นิทานจะทำให้เด็กๆ หรือผู้ฟังสามารถใช้กระบวนการคิดพิจารณาแก้ปัญหาได้

5. ใช้นิทานเป็นเครื่องมือฝึกทักษะทางภาษาและกระบวนการคิด

6. ฝึกให้เด็กเป็นผู้รู้จักฟัง มีสมาธิรู้จักสำรวจอิริยาบถของตนเอง

7. ใช้นิทานส่งเสริมการอ่าน

8. ใช้นิทานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเด็ก ซึ่งจะส่งผลไปถึงการปกครองเด็ก

ขวัญนุช บุญอยู่ยง (2546 : 23) กล่าวว่า นิทานมีคุณค่าและประโยชน์คือ เป็นวิธีการให้ความรู้ที่จะทำ ให้เด็กสนใจเรียนรู้สามารถจดจำและกล้าแสดงออก ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ของเด็กจากตัวแบบในนิทานที่เด็กประทับใจ สร้างสมาธิ ผ่อนคลายอารมณ์ สร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่าง ผู้เล่าและผู้ฟัง

กัญญารัตน์ เกตุบุญลือ และคณะ (2547: 17) กล่าวว่า นิทานมีคุณค่าอย่างมากในการใช้ เป็นสื่อกลาง หรือเป็นตัวแบบให้เด็กได้แสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการได้ ทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดความคิด สร้างสรรค์ และจินตนาการ ได้จากการฟังเรื่องราวในนิทานและนอกจากนั้นนิทานยังมีคุณค่าต่อการส่งเสริม พัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย ภาษา อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กอีกด้วย

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน หมายถึง เป็นการช่วยปลุกฝังให้เด็กรัก การอ่านและกระตุ้นความคิด จินตนาการของเด็ก แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กจากตัวแบบในนิทาน ที่เด็กประทับใจ ฝึกสมาธิ ผ่อนคลายอารมณ์ รวมไปถึงเด็กมีความสนใจที่จะเรียนรู้และกล้าที่จะแสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ไม่ว่าจะเป็น ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและ สติปัญญา

3.4 เทคนิคการเล่านิทาน

พรทิพย์ วินโกมินทร์ (2530 : 29-40) กล่าวว่าเทคนิคการเล่านิทานให้ดีขึ้น ผู้เล่าจะต้องมี เทคนิคในการเล่าเพื่อให้เด็กสนใจได้ตลอดเวลา ผู้เล่าต้องมีศิลปะในการเล่าอย่างยอดเยี่ยม คือ การใช้น้ำเสียงในการเล่า และการใช้ท่าทางประกอบการเล่านิทานก่อนที่จะเล่านิทานให้เด็กฟังทุกครั้งผู้เล่า จะต้องเตรียมตัวล่วงหน้า จะทำให้การเล่านิทานประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่วางไว้เสมอ ดังนี้

1. จัดนักเรียนให้นั่งเรียบร้อยและสบายเป็นกลุ่มหรือวงกลมบนเก้าอี้หรือบนพนักก็ได้
2. ผู้เล่าควรนั่งบนเก้าอี้เตี้ย ๆ เพื่อให้ผู้ฟังมองเห็นได้อย่างทั่วถึงและได้ยินผู้เล่าได้ชัดเจน
3. ผู้เล่าต้องใช้เสียงดังพอที่จะได้ยินทั่วถึงกันเสียงธรรมชาติของตัวเองออกเสียงชัดเจนจังหวะ การพูดให้พอเหมาะไม่เร็วหรือช้าเกินไป

4. ขณะเล่าอาจทำท่าทางประกอบด้วยก็ได้แต่ต้องเป็นท่าทางที่น่าดูไม่แก้งทำจนผิดธรรมชาติ
5. ผู้เล่าต้องไม่ออกนอกเรื่องหรือเล่าเรื่องอื่นแทรกจะทำให้ผู้ฟังเข้าใจไขว้เขวและอย่าสอดแทรกเรื่องของศีลธรรมมากเกินไปจะทำให้เด็กเบื่อ

6. ผู้เล่าต้องทำใจให้สนุกไปตามเนื้อเรื่องด้วยต้องไม่ฝืนใจเล่า การเล่านิทานจึงจะออกรส

วรรณิ ศิริสุนทร (2532 : 49-55) ได้เสนอแนะเทคนิคและศิลปะต่างๆ ที่จะมาใช้ในการเล่านิทานไว้ว่า ผู้ที่ปรารถนา จะเป็นนักเล่านิทานที่ดีควรต้องเอาใจใส่เกี่ยวกับเทคนิคและศิลปะต่างๆที่จะนำมาใช้ในการเล่านิทานและต้องใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องด้วย ซึ่งมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ที่จะปรับปรุงความสามารถของบุคคลที่จะหัดเล่านิทานให้ดีขึ้น สิ่งเหล่านี้อาจเป็นเรื่องเสียงการเลือกใช้คำพูดคาสนทนาต่างๆ การแสดงท่าทางและการปฏิบัติตัว รวมทั้งการใช้หนังสือภาพด้วย ข้อเสนอแนะที่ควรยึดถือปฏิบัติตาม มีดังนี้

1. การปรับเสียงให้ดี มีความชัดเจน มีการเน้นเสียงให้รับคำที่เปล่งออกมาและใช้เสียง สูงต่ำได้อย่างมีความหมาย
2. การทรงตัวที่ดีโดยการนั่งในท่าที่สบายแต่ให้หลังตรง
3. การเลือกใช้คำพูด เพื่อกระตุ้นและเร้าความสนใจของผู้ฟัง
4. การใช้ภาษาถิ่นควรใช้เมื่อจำเป็นและต้องใช้อย่างระมัดระวัง
5. การใช้ท่าทางประกอบควรเป็นไปตามธรรมชาติ
6. เลือกหนังสือนิทานที่มีภาพประกอบ
7. มองสบตาผู้ฟังทุกคน
8. ถ้ามีการขัดจังหวะในขณะที่เล่านิทานผู้เล่าต้องยอมรับการขัดจังหวะอย่างอดทนและดำเนินการเล่านิทานต่อไปเมื่อเด็กพร้อมที่จะฟัง
9. ในขณะที่เล่านิทานควรสังเกตผู้ฟังว่ามีความพึงพอใจหรือไม่ เพื่อเป็นการทดสอบผู้ฟัง
10. สำนวณข้อดีและข้อบกพร่องของตัวเอง โดยดูตัวเองในกระจกเงา หรืออัดเสียงลงเครื่องบันทึกเทป
11. ศึกษาหาความรู้และฝึกฝนตนเองเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเล่านิทาน

เกริก ยุ้นพันธ์ (2539 : 20-22) กล่าวถึง การแบ่งประเภทของนิทานตามรูปแบบของนิทาน และตามเนื้อหาสาระที่เป็นเรื่องราวของนิทาน แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ 8 ประเภท คือ

1. เทพนิยายหรือเรื่องราวปรัมปรา เป็นนิทาน หรือนิยายที่เกินเลยความเป็นจริงของมนุษย์ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับอภินิหาร ตัวเอกหรือตัวละครเด่นๆ จะมีอภินิหารหรือเวทมนต์ฤทธิ์เดช ฉากหรือสถานที่ในเรื่องมักเป็นสถานที่พิเศษ หรือถูกกำหนดขึ้นมา เช่น สรวงสวรรค์หรือเมืองบาดาล พระเอกเป็นเจ้าชาย มีนางเอกเป็นเจ้าหญิงมีนางฟ้า มีเทวดา มียักษ์ เป็นต้น

2. นิทานประจาท้องถิ่นหรือนิทานพื้นบ้าน มักเป็นนิทานที่ถูกเล่าขานตกทอดต่อเนื่องกันมาเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้าน ประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ภูเขา ทะเล แม่น้ำ เรื่องราวของโบราณวัตถุ ที่มีแหล่งที่มาของการสร้างการคิด ฯลฯ

3. นิทานคติสอนใจ เป็นนิทานที่เรียบเรียงเชิงเปรียบเทียบกับชีวิต และความเป็นอยู่ร่วมกันในสังคม ให้บังเกิดผล ในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ให้พิถีพิถันละเอียดรอบคอบและไม่ประมาท ช่วยเหลือหรือเมตตาต่อผู้อื่น แล้วอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

4. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวอ้างถึงบุคคลที่มีความสามารถ อดอาจ กล้าหาญ มักเป็นเรื่องถ่ายทอดเรื่องจริง เพื่อให้เรื่องราวสนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่าบุคคลที่เป็นบรรพบุรุษนั้น มีความสามารถและน่าสนใจจริงๆ

5. นิทานอธิบายเหตุ เรื่องราวของเหตุที่มา ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดและอธิบายพร้อมตอบคำถามเรื่องราว นั้นๆ ด้วย เช่น เรื่องกระต่ายในดวงจันทร์ ทำไมน้ำทะเลจึงเค็ม นกกับกา เป็นต้น

6. เทพปกรณัม เป็นนิทานที่เกี่ยวกับความเชื่อโดยเฉพาะตัวบุคคลที่มีอภินิหารเหนือความเป็นจริง ลึกลับ ได้แก่ พระอินทร์ พระพรหม ทศกัณฐ์ เป็นต้น

7. นิทานที่มีตัวสัตว์เป็นตัวเอก เปรียบเทียบเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม สอนจริยธรรม แฝงแง่คิดและแนวทางแก้ไข บางครั้งสอนแบบทางอ้อม ผู้อ่านหรือผู้ฟัง แต่ต้องพิจารณาเอง เป็นเรื่องบันเทิงคดีที่สนุกสนาน

8. นิทานตลกขบขัน เป็นเรื่องเปรียบเทียบชีวิตความเป็นอยู่ แต่มีมุขที่ตลกขบขัน สนุกสนาน ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นสุข เนื้อเรื่องเกี่ยวกับไหวพริบ เรื่องราวแปลกๆ เรื่องเหลือเชื่อ เรื่องเกินความเป็นจริง นิทานมีหลายประเภทด้วยกัน การแยกประเภทนิทานขึ้นอยู่กับลักษณะของเรื่องและที่มาของนิทานเป็นสำคัญ ซึ่งจะขอแบ่งประเภทของนิทานออกเป็น 8 ประเภท ตามสภาพการปัจจุบัน ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา
2. นิทานท้องถิ่น
3. นิทานเทพนิยาย
4. นิทานตลกขบขัน
5. นิทานสร้างเสริมคุณธรรม
6. นิทานเรื่องเกี่ยวกับสัตว์
7. นิทานที่ให้ความรู้เฉพาะเรื่อง เช่น เรื่องยาเสพติด เรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

8. นิทานส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

อารมณ์ ใจเที่ยง (2540 : 190) ได้ให้หลักการของการเตรียมตัวในการเล่านิทานไว้ดังนี้

1. วิธีเริ่มต้นเล่านิทาน

- 1.1 ควรสร้างความสนใจให้แก่เด็ก
- 1.2 กำหนดเวลาให้เหมาะสม ไม่น้อยเกินไปหรือมากเกินไป
- 1.3 เมื่อเริ่มต้นเล่าและเล่าต่อไป ควรมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
- 1.4 บทนำเรื่องไม่ควรยาวเกินไป

2. วิธีการเล่านิทาน

- 2.1 ลำดับการเล่าเรื่อง ไม่ข้ามไปข้ามมาจนทำให้เกิดความสับสน
- 2.2 เน้นความสำคัญของเรื่องให้ชัดเจน ไม่ยาวจนทำให้ผู้ฟังเบื่อหน่าย
- 2.3 อธิบายตอนใดตอนหนึ่งมากเกินไป จนทำให้เนื้อเรื่องขาดความสนุกสนาน
- 2.4 ควรเน้นตัวสำคัญของเรื่อง ส่วนตัวประกอบไม่ควรเน้นมาก เพราะจะทำให้ตัวเองหมด

ความหมาย

- 2.5 ใช้สื่อประกอบให้น่าสนใจ เช่น ภาพ หนังสือนิทาน หุ่นตุ๊กตา หุ่นมือ หน้ากาก ฯลฯ

3. การใช้ถ้อยคำน้ำเสียง

- 3.1 ใช้ถ้อยคำสำนวนที่สุภาพ ไม่หยาบ หรือให้ความหมายหลายแง่หลายมุม
- 3.2 ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเด็ก ไม่ใช่ศัพท์หรือสำนวนที่สูงเกินไปจนยากแก่การเข้าใจ
- 3.3 มีเสียงดัง ฟังชัด ได้ยินทั่วถึง
- 3.4 ใช้เสียงสูงต่ำ หรือเสียงเหมาะสมกับบรรยากาศของเรื่อง เช่น เสียงเศร้า ดีใจ และอื่นๆ
- 3.5 เน้นเสียงหนักเบา ตามโอกาส ไม่เป็นเสียงระดับเดียวกันหมด

4. บุคลิกภาพของผู้เล่านิทาน

- 4.1 แสดงท่าทางประกอบการเล่านิทานอย่างเหมาะสม
- 4.2 แสดงสีหน้า ดวงตา เพื่อแสดงออกทางอารมณ์ได้ดี
- 4.3 อย่าพูดไป หัวเราะไป

5. สรุป

- 5.1 บทสรุปได้เฉลยปัญหาต่างๆ ที่ผู้กมาในเรื่องตอนต้นจนกระทั่งจบ
- 5.2 ใช้เวลาได้เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป
- 5.3 สรุปโดยเรียกจุดสนใจของนักเรียนได้ดี เช่น อาจใช้คำพังเพย คำคมสุภาษิต
- 5.4 ชี้ให้เห็นถึงคุณและโทษของการกระทำตามท้องเรื่อง
- 5.5 เน้นการนำข้อคิดไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2540: 45-46) กล่าวว่า ในการเล่านิทานสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง คือการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ฟัง จุดเริ่มต้นอยู่ที่การเตรียมให้พร้อมพร้อมให้ดีของผู้เล่า ผู้ที่เล่าจะต้องหาจุดสำคัญของเรื่องให้ครบ และสรุปให้จับใจความดังนี้

ประโยคแรกที่จะใช้ในการเริ่มเรื่อง ควรหาถ้อยคำที่ฟังดูแล้วน่าตื่นเต้น จูงใจ ให้ติดตามเรื่องต่อไป คอยสังเกตว่าผู้ฟังยังให้ความสนใจกับบทบาทลีลาการเล่าอยู่หรือไม่ ถ้ารู้สึกว่าการเล่าสูญเสียความสนใจ ควรเปลี่ยนบรรยากาศด้วยการหยุดพัก แล้วถามปัญหาอะไรเรื่อย ปัญหาเขาวัวหรือปัญหาสนุก การจบเรื่องประโยคสุดท้ายจะปิดเรื่องต้องมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประโยคแรกที่ใช้เริ่มเรื่อง ผู้เล่าจะต้องคิดและเตรียมไว้ก่อนว่า จะปิดเรื่องด้วยประโยคใด จึงจะเป็นการสรุปจบที่จับใจผู้ฟัง โดยทั่วไปมักปิดการเล่านิทานด้วยถ้อยคำที่กินใจ ให้ข้อคิด หรือทิ้งท้ายไว้ให้คิดกิจกรรมภายหลัง การเล่านิทาน สิ่งที่ไม่ควรละเลย หลังจากการเล่านิทานจบควรมีคำถามเกี่ยวกับนิทานที่นำมาเล่าให้เด็กตอบ ซึ่งอาจเป็นคำถามที่เกี่ยวกับชื่อตัวละครที่สำคัญ เหตุการณ์ที่สำคัญและข้อคิดที่ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 78-79) ได้เสนอ วิธีการเล่านิทานที่ครูควรทราบ ดังนี้คือ

1. เนื้อเรื่องต้องเหมาะสมกับวัย ใช้เรื่องที่มีความดีชนะความชั่วเสมอไป และ ผู้เล่าต้องจำเนื้อเรื่องได้ดีทุกตอน
2. เสียง ผู้เล่าจะต้องให้เด็กทั้งหมดได้ยินเสียงผู้เล่าอย่างชัดเจน ระดับเสียง และจังหวะพูดถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ใส่ความรู้สึกลงไปในน้ำเสียง ถ้าผู้เล่าสามารถทำเสียงสูงต่ำ ทำเป็นเสียงเด็ก เสียงคนแก่ หรือทำเสียงตามลักษณะของตัวละครได้ เด็กจะยิ่งสนใจมากยิ่งขึ้น
3. ท่าทาง ถ้ามีภาพประกอบผู้เล่าไม่ต้องใช้ท่าทางมาก แต่เน้นที่ภาพ หากไม่มีภาพ ประกอบก็ควรใช้ท่าทางประกอบบ้างตามโอกาส แต่อย่าใช้มากเกินไปพึงระวังให้เป็นไปตามธรรมชาติ
4. จังหวะ จังหวะในการพูดเป็นสิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้นิทานน่าสนใจ
5. อารมณ์ ในขณะที่เล่าควรเล่าให้เด็กเห็นถึงความรู้สึก และอารมณ์ของผู้เล่า เช่น อารมณ์รื่นเริง ความรู้สึกตื่นเต้น หรืออารมณ์เศร้า ฯลฯ
6. ข้อตกลงก่อนฟังนิทาน ควรมีข้อตกลงกันว่าผู้ฟังจะต้องไม่พูดแทรกในขณะที่ฟังนิทาน
7. เวลาในการเล่า เด็กอายุ 5 – 6 ปี ใช้เวลาประมาณ 20 นาที

สันหพัฒน อรุณธารี (2542: 25) การเล่านิทานให้สนุกและเป็นที่ยินชอบของผู้ฟังจะต้องฝึกฝนอบรมจนเป็นทักษะหรือเกิดจากความสามารถเฉพาะตัวที่มีมาแต่เดิมหากผู้เล่ามีความต้องการเป็นผู้เล่านิทานที่ดีเก่งมีความสามารถในการจูงใจเด็กที่เป็นผู้ฟังควรที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ทดลองปฏิบัติและเล่านิทานให้เด็กฟังอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ

ไพพรรณ อินทนิล (2546: 148) ได้สรุปเทคนิคการเล่านิทาน ดังนี้

1. พิจารณาเลือกหนังสือเหมาะสมแก่วัยผู้ฟัง
2. ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตามตัวหนังสือ จินตนาการจากการอ่านและท่องแตกต่างกัน ผู้เล่าควรเข้าใจเรื่องทั้งหมดแล้วนำมาเรียบเรียงเล่าด้วยภาษาพูดของตนเองจะเกิดความมั่นใจ เล่าได้คล่องแคล่วกว่า ส่วนงานเขียน
3. การเล่านิทานมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นเด็กๆ ให้เกิดความสนใจแล้วไปติดตามอ่านต่อไป เป็นการส่งเสริมการอ่านซึ่งบรรณารักษ์ห้องสมุดควรจัดกิจกรรมแบบนี้เป็นประจำ ฉะนั้นเทคนิคการเล่านิทานที่สำคัญ

อย่างหนึ่งก็คือ ไม่เล่าตอนจบของเรื่องให้ฟัง นอกเสียจากว่านักเล่านิทาน บางคนแน่ใจว่าสนุก รั้าใจ หรือน่าสนใจเสียจนกระทั่งถึงฟังตอนจบแล้วก็ยังอยากจะตามไปอ่าน

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า เทคนิคการเล่านิทาน คือ เป็นสิ่งที่สำคัญในการกระตุ้นความสนใจของเด็ก ซึ่งเทคนิคการเล่านิทานก็จะมีหลากหลายเทคนิค เช่น การไม่เล่าตอนจบของเรื่องให้ฟัง การนำรูปแบบการเล่านิทานต่างๆ มาเล่า ได้แก่ เล่าไปพับไป เล่าไปวาดไป เป็นต้น แต่สิ่งที่สำคัญก็คือ ตัวผู้เล่าจะต้องมีความพร้อมและเตรียมตัวอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นการจดจำเนื้อหา การแสดงท่าทางประกอบ จังหวะการพูด อารมณ์ และเวลาที่ใช้ในการเล่า

4.เอกสารเกี่ยวกับสื่อ

4.1 ความหมายของสื่อ

กรมวิชาการ (2545: 81) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน คือ สิ่งที่สนองความต้องการของหลักสูตร

พัชรี สวนแก้ว (2545: 23) สื่อ คือ ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้หรือเป็นตัวกลางในการนำความต้องการจากผู้ส่งไปยังผู้รับเพื่อให้เกิดผลความตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

พลภัทร พงษ์โนนสูง (2550: 56) สื่อการเรียนการสอนหมายถึงตัวกลางทิศหรือช่องทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียนและทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาสื่อในงานวิจัยนี้มี ความหมายถึงสิ่งที่ครูผู้สอนใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การปฏิบัติจริงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง5 ช่วยพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา

4.2 ประเภทของสื่อจำแนกตามพัฒนาการ 4 ด้าน

ปราวีณยา สุวรรณณัฐโชติ (2552: 50) สื่อการเรียนรู้ตามทรัพยากรการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ (Learning resource) หมายถึง ทรัพยากรที่สามารถช่วยสนับสนุนการเรียนรู้แบ่งได้เป็น 5 ประเภทได้แก่

1. บุคคล (People) ทรัพยากรบุคคล เช่น ครูหรือผู้บริหารการศึกษา ซึ่งได้รับการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี ถือเป็นสื่อสำคัญในการขยายหรือสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนนอกจากนี้บุคคลที่มีความรู้และทักษะในอาชีพตนเอง ก็สามารถที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญที่จะถ่ายทอดความรู้และทักษะเฉพาะให้กับผู้เรียนได้เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น วิศวกร ประชาชนชาวบ้าน พนักงานธุรกิจ ผู้นำทางศาสนา เป็นต้น ถึงแม้ว่าบุคคลเหล่านี้จะไม่ได้รับการอบรมโดยตรงให้เป็นนักการศึกษา แต่ด้วยความรู้และทักษะอันเป็นความเชี่ยวชาญเฉพาะก็สามารถที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้

2. วัสดุ (Material) วัสดุทางการศึกษาที่บรรจุเนื้อหาการเรียนการสอนได้แก่วีดิทัศน์เทปเสียงซึ่งในปัจจุบันเก็บในรูปแบบของแผ่น CD ROM หรือแผ่น DVD รวมถึงเกม คอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ สารคดีต่างๆ

3. สถานที่ (Setting) สถานที่ในที่นี้ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีส่วนสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ห้องสมุด สนามเด็กเล่น หอประชุม เป็นต้น ส่วนสถานที่และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ในชุมชนได้แก่ อาคารสถานที่ เป็นประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น โรงงาน วัด ถนน พิพิธภัณฑ์ ชุมชน สวนสาธารณะอุทยานและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

4. เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tool and equipment) เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ที่ช่วยในการผลิตหรือเป็นเครื่องช่วยนำเสนอร่วมกับทรัพยากรอื่นๆ มักเป็นเครื่องมือทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์เครื่องมือ เช่น กรรไกร ไขควง กาว กระดาษ

5. กิจกรรม (Activities) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้มีการดำเนินงานร่วมกับแหล่งทรัพยากรอื่นๆ การสอนแบบโปรแกรม สถานการณ์จำลอง และเกม ทัศนศึกษา กระบวนการกลุ่ม

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553: 66) สื่อบุคคลตามพัฒนาการดังนี้

1. ด้านร่างกาย
 - 1.1 สื่อบุคคลประสาทสัมผัสทั้ง 5
 - 1.2 สื่อบุคคลพัฒนาการความพร้อมทางร่างกาย
2. ด้านจิตใจ-อารมณ์
 - 2.1 สื่อบุคคลพัฒนาความพร้อมด้านดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะ
 - 2.2 สื่อบุคคลพัฒนาความพร้อมด้านศิลปะและความคิดสร้างสรรค์
3. ด้านสังคม
 - 3.1 สื่อบุคคลเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านสังคม
4. ด้านสติปัญญา
 - 4.1 สื่อบุคคลพัฒนาความพร้อมด้านวิทยาศาสตร์
 - 4.2 สื่อบุคคลพัฒนาความพร้อมด้านคณิตศาสตร์
 - 4.3 สื่อบุคคลเพื่อพัฒนาความพร้อมด้านภาษา

สรุปได้ว่า ประเภทของสื่อสำหรับการจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยแบ่งได้ในหลายลักษณะในการวิจัยนี้ผู้วิจัยยึดแบบการแบ่งตามคุณลักษณะของสื่อเป็น 3 ประเภทคือ 1.สื่อการสอนประเภทวัสดุ 2. สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ 3.สื่อการสอนประเภทวิธีการ ซึ่งเป็นสื่อที่ครูผู้สอนปฐมวัยใช้ประกอบการจัดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งการพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อในครั้งนี้ครูเป็นผู้เลือกวัสดุในการผลิตและใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.3 การผลิตสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

กนกกร บุษยะกนิชชัย และคนอื่นๆ (2550: 42) สื่อการสอน ถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการจัดการเรียนการสอนและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น สื่อการสอนถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นความสนใจของเด็กส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการผลิตสื่อการสอนควรมีขั้นตอนการดำเนินการผลิตดังนี้

1. สำรวจความต้องการในการใช้สื่อ โดยดูจากแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อให้ตรงกับจุดประสงค์เนื้อหาและกิจกรรม
2. วางแผนในการผลิต โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและรูปแบบของสื่อให้ชัดเจน เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็ก และให้ความสะดวกในการใช้
3. ดำเนินการผลิตตามรูปแบบที่ได้วางแผนไว้ และควรจัดทำคู่มือในการใช้สื่อที่ผลิต
4. ทดสอบคุณสมบัติของสื่อที่ผลิตขึ้น โดยนำสื่อไปทดลองหลายๆ ครั้งเพื่อหาข้อดีข้อเสียแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
5. นำสื่อที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้จริง ในการใช้สื่อการสอนเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการเรียนรู้ อย่างเต็มศักยภาพ ควรเตรียมความพร้อมและศึกษาขั้นตอนการใช้สื่อให้เข้าใจ ก่อนการใช้ เพื่อการเรียนรู้ของเด็กจะพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพโดยสื่อการสอนในรูปแบบของกิจกรรมที่ต้องผ่านการเล่น เด็กจะมีพัฒนาการอย่างมีขั้นตอนและจะพัฒนาเป็นการเล่นในขั้นที่สูงขึ้นได้ ครูสามารถพัฒนาและจัดการเล่นในลักษณะที่สูงขึ้นนี้โดยการให้เด็กเล่นเกมชนิดต่างๆ

การเลือกใช้สื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

สื่อการสอน จัดเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่มีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สื่อการสอนแต่ละประเภท มีส่วนในการพัฒนาเด็กแตกต่างกันไป การเลือกใช้และผลิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ ผู้ปกครองรวมทั้งครู จะมีบทบาทในการพิจารณาให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก และตรงตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะการนำสื่อการสอนมาใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น การผลิตสื่อการสอน สำหรับเด็กปฐมวัย จึงควรคำนึงถึงหลักการผลิต การเลือกใช้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน

หลักการเลือกสื่อการสอน

แนวทางในการเลือกสื่อการสอนโดยทั่วไป ควรมีหลักเกณฑ์การเลือกเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กหรือผู้เรียนดังนี้

1. การเลือกสื่อการสอนควรพิจารณาให้มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้ เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ และสอดคล้องกับเนื้อหาอย่างครบถ้วน
2. การนำสื่อไปใช้ในกิจกรรมหรือประสบการณ์ให้เด็ก ต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นก่อนนำสื่อไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล ควรมีการทดลองใช้และติดตามผลการใช้สื่อนั้นๆ ก่อน
3. สื่อควรสร้างเสริมความคิดและให้แนวทางในการแก้ปัญหาได้หลายๆ ด้าน

4. กรณีผลิตสื่อขึ้นใช้เอง ควรพิจารณาเทคนิคการผลิตสื่ออื่นๆ ว่า ดี หรือมีความเหมาะสมในการใช้งานมากน้อยแค่ไหน เช่น สี ขนาด สัดส่วน ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

5. สื่อต้องเหมาะสมกับวัย เพศ ระดับความรู้ ประสบการณ์เดิมของผู้รับ

6. การสร้างสื่อรวมทั้งการใช้สื่อ ควรยึดหลักการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ อันได้แก่ ความต้องการทางกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการการยอมรับของกลุ่ม ความต้องการการยกย่องนับถือ ความต้องการความสำเร็จในชีวิต

7. ควรเลือกใช้สื่อชนิดที่เข้าถึงและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงภาษาที่สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ง่าย ส่วนบนของฟอร์มส่วนล่างของฟอร์มน่าสนใจ และใช้สื่ออย่างคุ้มค่า

8. สื่ออื่นๆ ผู้รับควรรับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าให้มากที่สุด

9. สื่อที่ใช้ควรเป็นสถานการณ์ในปัจจุบัน ทันทต่อเหตุการณ์และความก้าวหน้า รวดเร็วตรงตามเป้าหมาย

10. ควรนำศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม บุคลากร องค์กร หรือทรัพยากรต่างๆ ในท้องถิ่น มาใช้เป็นสื่อให้มากที่สุด ในการพิจารณาเลือกใช้สื่อการสอนแต่ละครั้ง ครูควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของสื่อการสอนแต่ละชนิด ความถูกต้องของเนื้อหา ประสบการณ์ที่ได้รับ ระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัย มีความเที่ยงตรงในเนื้อหา ใช้การได้ดีคุ้มค่ากับราคา ตรงกับความต้องการ กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ

สรุปได้ว่า การผลิตสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยควรเลือกสื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก สื่อเหมาะสมกับวัย เพศ ระดับความรู้ ประสบการณ์เดิม ดังนั้นการผลิตสื่อการสอน สำหรับเด็กปฐมวัย จึงควรคำนึงถึงหลักการผลิต การเลือกใช้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้สามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน

4.4 การออกแบบสื่อการสอน

สุพรรณิการ์ อินตะคาม (2544: ออนไลน์) การออกแบบสื่อการสอน ถือเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ของแผนการสอน ความน่าสนใจความเข้าใจในบทเรียนเป็นผลมาจากประเภท ลักษณะและความเหมาะสมของสื่อ ดังนั้น ในการออกแบบสื่อการสอน จึงต้องพิจารณาเลือกเฉพาะพฤติกรรมที่เป็นจุดเด่นของการเรียนการสอนมาเป็นพื้นฐานในการพิจารณาสื่อ เพราะถ้าผู้สอนผลิตสื่อหรือนำสื่อไปใช้ไม่ตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหา ก็อาจทำให้สื่อไม่มีประสิทธิภาพ แต่ถ้าครูมีความเข้าใจในการออกแบบสื่อและการผลิตสื่อ สื่อนั้นก็จะมีประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนการสอน

ลักษณะของการออกแบบสื่อการสอนที่ดี

1. ควรออกแบบให้เหมาะสมตรงตามความมุ่งหมายของการนำไปใช้
2. ควรออกแบบให้มีลักษณะง่ายต่อการทำความเข้าใจ การนำไปใช้ และกระบวนการผลิต
3. ควรมีสัดส่วนที่ดีและเหมาะสมตามสภาพการใช้งานของสื่อ
4. ควรมีความกลมกลืนของส่วนประกอบตลอดจน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของการใช้งานและการผลิตสื่อ

ปัจจัยพื้นฐานของการออกแบบสื่อการสอน

1. เป้าหมายของการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมขั้นสุดท้ายของผู้เรียนว่ามีลักษณะเช่นไร ซึ่งโดยทั่วไปนิยมกำหนดพฤติกรรมที่เป็นเป้าหมายของการเรียนการสอนไว้ 3 ลักษณะคือ
 - 1.1 ด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงว่าได้เกิดปัญญา ความรู้ในเนื้อหาวิชานั้นๆ สามารถที่จะบอก อธิบาย วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ได้
 - 1.2 ด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมด้านทักษะของร่างกายในการเคลื่อนไหว ลงมือทำงาน หรือความว่องไวในการแก้ปัญหา
 - 1.3 ด้านจิตพิสัย เป็นการแสดงถึงความรู้สึกด้านอารมณ์ที่มีต่อสิ่งที่เรารู้และสภาพแวดล้อม
 2. ลักษณะของผู้เรียน เนื้อหาและรายละเอียดของสื่อชนิดหนึ่งย่อมแปรเปลี่ยนไปตามอายุ และความรู้พื้นฐานของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันหากจะนำมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาสื่อย่อมทำไม่ได้ แต่ในทางปฏิบัติจะใช้ลักษณะของผู้เรียนในกลุ่มหลักเป็นพื้นฐานในการพิจารณาสื่อ
 3. ลักษณะสภาพแวดล้อมของการผลิตสื่อ ได้แก่
 - 3.1 ลักษณะของกิจกรรมประกอบการเรียน เช่น การสอนกลุ่มใหญ่ การสอนกลุ่มเล็ก และการสอนเป็นรายบุคคล ซึ่งกิจกรรมการสอนดังกล่าวนี้มีความต้องการสื่อการสอนที่แตกต่างกันตามความเหมาะสม
 - 3.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ ได้แก่ ไฟฟ้าถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบสื่อสำหรับโรงเรียน หรือท้องถิ่น
 - 3.3 วัสดุพื้นบ้าน หรือวัสดุท้องถิ่น นอกจากจะหาได้ง่ายแล้วยังช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรารู้กับสภาพจริงในชีวิตประจำวัน
 4. ลักษณะของสื่อ ในการออกแบบและผลิตสื่อ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ผลิตต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้
 - 4.1 ลักษณะเฉพาะตัวของสื่อการสอน สื่อบางประเภทมีความเหมาะสมกับผู้เรียนที่ต่างกันไป จึงควรเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน
 - 4.2 ขนาดมาตรฐานของสื่อ ไม่สามารถกำหนดชัดเจนได้แต่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของห้องเรียน จำนวนผู้เรียน และสื่อที่ดีจะต้องมองเห็นได้อย่างชัดเจน และทั่วถึงเป็นเกณฑ์ในการผลิตสื่อ
- สรุปได้ว่า การออกแบบสื่อการสอนควรพิจารณาออกแบบให้เหมาะสม ตรงตามความมุ่งหมายของการนำไปใช้ ออกแบบให้มีลักษณะง่ายต่อการทำความเข้าใจ การนำไปใช้ และกระบวนการผลิต ขนาดมาตรฐานของสื่อ ไม่สามารถกำหนดชัดเจนได้ แต่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของห้องเรียน จำนวนผู้เรียน

5. เอกสารเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

5.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในปัจจุบันการพัฒนาเด็กปฐมวัยนั้น ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เริ่มมาจากกระแสการปฏิรูปการศึกษาที่ได้เน้นย้ำความสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขภายใต้คำจำกัดความว่า เก่ง ดี มีสุข ทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการเรียนรู้การอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้จะเป็นรากฐานที่ดี จะให้เขาเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี เฉลียวฉลาด คิดเป็น ทำเป็นและมีความสุข เด็กปฐมวัยจะมีชีวิตรอดและเติบโตได้ ก็ด้วยการพึ่งพาพ่อแม่และผู้ใหญ่ ที่ช่วยเลี้ยงดูปกป้องจากอันตราย หากผู้ใหญ่ให้ความรักเอาใจใส่ใกล้ชิดอบรมเลี้ยงดูโดยเข้าใจเด็กพร้อมจะตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เปลี่ยนไปตามวัยได้อย่างเหมาะสมให้สมดุลกันทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา แล้วเด็กจะเติบโตแข็งแรง แจ่มใส มีความมั่นคงทางใจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 18) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้เด็กก่อนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาให้ครบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา มิใช่มุ่งเน้นอ่านออกเขียนได้ในระดับประถมศึกษา แต่เป็นการปูพื้นฐานความพร้อมให้เด็ก โดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กเป็นหลัก และเนื่องจากเด็กระดับก่อนประถมศึกษาต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ดังนั้นการจัดประสบการณ์ควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากประสาทสัมผัสทั้ง 5

ทัตสนา แก้วพลอย (2554: 6) ได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ไว้ว่า เป็นขอบข่ายที่ครูจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กพัฒนาตามวัยครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยไม่ใช่จะให้อ่านเขียนได้ ดังในระดับประถมศึกษา แต่เป็นการปูพื้นฐานหรือพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น ทักษะในการสังเกตโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้วยการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่มีลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสม อาจจะเป็นสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์และเกิดประสบการณ์ตามจุดมุ่งหมายของผู้จัดเตรียม

ราศี ทองสวัสดิ์ (2543: 5)กล่าวว่า การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกให้กับเด็กปฐมวัย โดยให้ได้รับประสบการณ์จากการเล่นลงมือปฏิบัติซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้และเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาให้ครบทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

รักตวรรษ ศิริภาพร (2548: 24) กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาให้ครบทุกด้านไม่ใช่มุ่งให้อ่านเขียนได้เหมือนเด็กประถมศึกษา แต่จะเป็นการปูพื้นฐานความพร้อมให้โดยคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็ก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ของเด็กปฐมวัยเป็นการปูพื้นฐานความพร้อมให้เด็กโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กเป็นหลัก เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ดังนั้นการจัดประสบการณ์ควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 เป็นสิ่งที่สำคัญมากที่ครูผู้ทำหน้าที่เป็นผู้สอนและเป็น

กัลยาณมิตรของเด็ก ต้องจัดสภาพการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยทั้งภายในและภายนอกเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสสัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์การเรียนรู้ อุปกรณ์การทำงานต่างๆด้วยกันเล่นการลงมือปฏิบัติจริง

5.2 ทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ทฤษฎีการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็นวัยที่เด็กเริ่มต้นพัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเป็นวัยที่รับรู้และซึมซับประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความรู้และยังเป็นความจำที่แปลเป็นจิตใต้สำนึกของเด็กเมื่อเติบโตขึ้นอีกด้วย

ราศี ทองสวัสดิ์ (2543: 13-14) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังนี้

เพียเจต์ (Piaget) เป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กนั้นเด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในภาวะสมดุล ฝึกทำกิจกรรมตามลำพังและการรวมกลุ่มเด็กจนได้เรียนรู้ จากกันและกัน ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้น่าจะทำให้เกิดความเข้าใจกันได้ดีกว่าการเรียนรู้ของครู เด็กได้มีประสบการณ์ตรงมีอิสระทางความคิด การแสดงออกและการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจกันได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบายหรือเล่าให้ฟัง

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) เป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีความสำคัญมากในการฝึกให้เด็กได้คิด แก้ปัญหา การแสดงออกอย่างอิสระ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับประสบการณ์นั้นๆมาใช้ในการแก้ปัญหาาร่วมกัน เนื่องจากเด็กปฐมวัยกำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการเรียน การสอน และประสบการณ์ที่จัดให้เด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กลงมือปฏิบัติเอง การจัดประสบการณ์โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจึงสำคัญมาก

อีริกสัน (Erikson) เชื่อว่าวัยเด็กเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และการได้รับประสบการณ์การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีช่วยให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง มองโลกในแง่ดีและรู้จักไว้นใจเชื่อใจผู้อื่น ในวัยก่อนเรียนหรือวัยรุ่น อายุ 17 ปีซึ่งเป็นขั้นของความคิดริเริ่มและการตัดสินใจหรือความรู้สึกผิด เชื่อว่าเด็กวัยนี้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีและมีความสามารถในการทำสิ่งต่างๆโดยผู้ใหญ่มีหน้าที่สนับสนุนให้เด็กได้พยายามแสดงความสามารถใหม่ๆ ในด้านสังคม เด็กเรียนรู้ในการเข้าสังคมจากการเล่นกับเพื่อน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและเลียนแบบผู้อื่น เช่นพ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิด ซึ่งพ่อแม่และผู้ใหญ่ต้องเป็นต้นแบบที่ดีกับเด็ก เพื่อให้เด็กเรียนรู้ทักษะทางสังคม มีลักษณะนิสัยที่ตีความทั้งรู้สิ่งที่ถูกและผิด การปลูกฝังจริยธรรมโดย มีพ่อแม่ผู้ใหญ่เป็นต้นแบบที่ดีจะทำให้เด็กมีอุปนิสัยที่ดีในด้านสติปัญญา เด็กวัยนี้อยากเรียนรู้สิ่งใหม่ๆรอบตัว มีความคิดริเริ่มทำสิ่งใหม่ๆ และชอบถามในสิ่งที่ตนเองสงสัยใคร่รู้ ผู้ใหญ่ต้องให้โอกาสในการพูดกระทำสิ่งต่างๆจะทำให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ เด็กจะสนุกในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ กล้าแสดงออก

5.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย จะไม่จำกัดเป็นรายวิชาแต่จะจัดในรูปของบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้และพัฒนา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวันอาจใช้ชื่อเรียกต่างกันไปแต่ทั้งนี้ประสบการณ์สำคัญที่จะครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยโดยได้กำหนดเป็นหลักการไว้ 5 ข้อคือ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2561: 59-60) การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก 3-6 ปีจัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นด้วยการปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะและเจตคติในการเรียนรู้และพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นการจัดกิจกรรมจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 การจัดประสบการณ์ควรมียืดหยุ่นให้มีสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจและการกำหนดกิจกรรมให้เด็กในแต่ละวันไม่จัดเป็นรายวิชาและอาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงานการนำแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยต่างๆมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ผู้สอนต้องทำความเข้าใจแนวคิดการจัด การศึกษาปฐมวัยนั้นซึ่งแต่ละแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยจะมีจุดเด่นของตนเองแต่ในภาพรวมแล้วแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ยึดเด็กเป็นสำคัญการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเด็ก จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมนอกจากนี้ผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์แนวการจัดประสบการณ์และ การจัดกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

หลักการจัดประสบการณ์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์ไว้ดังนี้

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง
2. เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการความสนใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทางด้านกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก
4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง
5. ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

แนวทางการจัดประสบการณ์การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมองที่เหมาะสมกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็กเด็กได้ลงมือกระทำเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจเล่นสังเกตสืบค้น ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์แบบบูรณาการโดยบูรณาการทั้งกิจกรรมทักษะและสาระการเรียนรู้

4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดริเริ่มวางแผนตัดสินใจลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำงานแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ

6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็กสอดคล้องกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมที่แวดล้อม

7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและลักษณะการใช้ชีวิตประจำวันตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและการมีวินัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

8. จัดประสบการณ์ ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

9. จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคลนำมาไตร่ตรองเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

10. จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชน มีส่วนร่วมทางการวางแผน การสนับสนุนสื่อและแหล่งการเรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วรนุช ไทยแท้ (2551: 105-107) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กบ้านโคกสี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรมและการนิเทศแบบสอนแนะนำ ทำให้ครูมีความมั่นใจ มีความเข้าใจ สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนบูรณาการได้อย่างมั่นใจ เป็นผลสำเร็จ และนำผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น

อรุณรุ่ง น้อยสกุล (2552: 74) ได้ทำการทดลองใช้สื่อเสริมประสบการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมระดับปฐมวัยชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เนื่องมาจากต้องการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยให้น่าสนใจยิ่งขึ้น โดยมุ่งพัฒนาสื่อเสริมประสบการณ์ในรูปแบบของนิทานด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดโพธิ์(ราษฎร์ผดุงผล) สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 30 คน พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับกิจกรรมการจัดประสบการณ์การใช้สื่อเสริมประสบการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมระดับปฐมวัยมีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สื่อเสริมประสบการณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ได้ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.33/91.11 ซึ่งเป็นค่าประสิทธิภาพที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/ 80 นอกจากนี้ยังพบว่า ความพึง

พอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้สื่อเสริมประสบการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมระดับปฐมวัยชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านบทบาทครู และด้านกิจกรรมในการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 0.34 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้สื่อเสริมประสบการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ระดับปฐมวัยชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพซึ่งใช้จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์

นพรัตน์ เขียวสมุทร (2554: 114-115) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาสภาพ พบว่า การผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ก่อนการดำเนินการพัฒนา พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กใช้สื่อการเรียนรู้ประกอบสำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนน้อย สื่อมีจำนวนไม่เพียงพอ ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีความมั่นใจที่จะจัดทำสื่อเอง ผลจากการพัฒนาด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กมีคะแนนจากแบบทดสอบภายหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการสูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการร้อยละ 46 ครูมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ การผลิตสื่อการเรียนการสอน ครูมีความมั่นใจในการสร้างสื่อ ผลิตสื่อเพื่อการเรียนการสอน สามารถประยุกต์วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นในการจัดทำสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศส่วนใหญ่ พบว่า มีการดำเนินการศึกษาพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก ครูปฐมวัย พัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ทักษะด้านต่างๆวิธีการกระบวนการสื่อเสริมประสบการณ์ การพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมสร้างสรรค์ การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการฟังการพูดโดยใช้นิทานประกอบสื่อ ผลการศึกษาและพัฒนาส่วนเกี่ยวประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยต่างประเทศ

ยานอินซิมบี (Nyanintsimbi.2006: 121) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับปฐมวัย ในเขตเมืองเค็ปทาวน์ ตะวันออก ประเทศแอฟริกาใต้ โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน การศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัย พบว่า เมื่อครูได้รับการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายในจากผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนจากมหาวิทยาลัย ทำให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะได้ปฏิบัติจริง จนสามารถจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์ นำแผนที่ได้ไปใช้งานได้จริง ทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพแก่เด็กนักเรียนเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นแบบอย่างให้แก่ครูปฐมวัยอื่นได้ยึดถือนำมาปฏิบัติต่อไป

บราวน์ (Brown. 2006: 1304-A) ได้ศึกษาปรับปรุงวิธีการสอน โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ เน้นศึกษา การรับรู้ของครูเกี่ยวกับอิทธิพลข้อวิจัยปฏิบัติที่มีต่อแนวคิดในการปฏิบัติ และการรับรู้ผลกระทบของความคิด ดังกล่าวต่อการปฏิบัติการสอน การศึกษาครั้งนี้เน้น ศึกษาการรับรู้ 4 ประเด็น ได้แก่ บทบาทของครู ความรู้ ของครู ความรู้ของครูเกี่ยวกับการสอน การปฏิบัติการสอนและผลสะท้อนต่อการปฏิบัติการสอน การเก็บ รวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตในห้องเรียนและจากผลงานของครูและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการรับรู้ทั้ง 4 ประเด็นเปลี่ยนแปลงไปการเข้าร่วมทุกขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการ ทำให้ครูได้มี โครงสร้างในด้านวิธีการสำหรับการนำไปใช้และวิเคราะห์กระบวนการสอนและการเรียนรู้ ทั้งมีการกำหนด โครงสร้างดังกล่าว ช่วงชี้้นำให้ครูได้เก็บรวบรวมข้อมูล มีการวิเคราะห์ข้อมูลและการสะท้อนผลอย่างเป็นระบบ

เดวิส (Davis.2008: 171) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใน โรงเรียนอนุบาลมลรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศแบบ ชี้แนะ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูโรงเรียนอนุบาลในมลรัฐฟลอริดา จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่า ร้อยละ และการพัฒนาผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นเป็น แผนที่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการเด็กแรกเกิดจนถึง 6 ปีและครอบคลุมเนื้อหาสาระของแต่ละประเภทสอง จากการสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็ก พบว่า กิจกรรมการเล่นที่ระบุไว้ในแผนการจัดประสบการณ์มีส่วน ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาการด้านความคิด พัฒนาการด้านการกระทำ พัฒนาการด้านภาษาและพัฒนาการ ด้านอารมณ์พัฒนาการด้านจิตใจได้ดีขึ้นเป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยนำกระบวนการ PAOR ประกอบด้วย การ ดำเนินการวางแผน Planning การปฏิบัติ Action การสังเกต Observation และการสะท้อนคิด Reflection มาใช้เป็นแนวทางการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ในการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะการผลิตสื่อ นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย โดยใช้วัสดุอย่างใดอย่างหนึ่งนำมาวางแผนการผลิต ดำเนินการผลิตลงมือปฏิบัติจริง มีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ให้คำแนะนำเพื่อให้ครูปฐมวัยสามารถผลิตสื่อ นิทานได้ และนำไปจัดกิจกรรมในแต่ละวันให้เด็กปฐมวัย ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ที่ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม อันส่งผลต่อการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ด้วยกลยุทธ์การ ประชุมเชิงปฏิบัติการ และกำหนดกรอบเนื้อหาการพัฒนาครูปฐมวัย ในการผลิตสื่อ นิทานและเทคนิคการเล่า นิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดเตรียมทรัพยากรและวางแผนการผลิต การ ดำเนินการผลิตสื่อ นิทาน การเลือกใช้สื่อ นิทานที่ผลิตขึ้นการประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาครูปฐมวัยด้านการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยตามลำดับและขั้นตอนดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2560 – กันยายน 2561

สถานที่ทำการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

4. วิธีการสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้าง แบบสัมภาษณ์การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนี้

4.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

4.2 ศึกษาเอกสาร หลักการ วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 การจัดกิจกรรมประจำวัน การใช้สื่อนิทานประกอบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

4.3 กำหนดขอบข่าย สร้างแบบสัมภาษณ์การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามกรอบการวิจัย ได้แก่ การจัดเตรียมทรัพยากรและการวางแผนการผลิต การดำเนินการผลิตสื่อนิทาน การเลือกใช้นิทานที่ผลิตขึ้น และการประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง

4.4 สร้างแบบสัมภาษณ์ นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ครอบคลุมด้านเนื้อหา ด้านโครงสร้างและข้อเสนอแนะ ผู้เชี่ยวชาญได้แก่

4.4.1 อาจารย์ ดร.รัตติกาล สารกอง อาจารย์ประจำสาขาการวิจัยประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4.4.2 อาจารย์วารินทิพย์ ศรีกุลา อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

4.4.3 นางสาวลัดดาพร ไสนอก คุณครูระดับปฐมวัย โรงเรียนอนุบาลพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

4.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ครอบคลุมกับเนื้อหาภาษา ด้านโครงสร้าง และข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดค่าของคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญใช้เกณฑ์ ในการแปลความดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ยอมรับ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมมีคะแนน 3.51 ขึ้นไป ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคะแนนความเหมาะสม 4.33 อยู่ในระดับมาก นำไปใช้สัมภาษณ์ได้

6. วิธีดำเนินการ

ดำเนินการศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูปฐมวัยเป็นรายบุคคล ให้ครบทุกคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดกลุ่มของข้อมูลตามความมุ่งหมาย แปลผล นำเสนอโดยการบรรยายและพรรณนาวิเคราะห์ เขียนเป็นความเรียง สรุปผลการวิจัยในระยะที่ 1

7. ผลลัพธ์ที่ได้

ข้อมูลสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 พัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

1. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

2. เป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนา

เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2560 – กันยายน 2561

5. สถานที่ที่ทำการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร

6. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินสื่อ

7. วิธีการสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้าง แบบประเมินสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนี้

5.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อนิทาน เทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

5.2 ศึกษาเอกสาร หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือจากการวิจัยเบื้องต้น ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 63- 67)

5.3 กำหนดกรอบ ขอบข่าย และ สร้างแบบประเมินสื่อนิทาน เทคนิคการนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรอบการวิจัยได้แก่ การจัดเตรียมทรัพยากรและการวางแผนการดำเนินการผลิตสื่อการสอน การเลือกใช้สื่อการสอนที่ผลิตขึ้น และการประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง

5.4 ยกร่างแบบประเมินสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทาน จำนวน 1 ชุด

5.5 นำ (ร่าง) แบบประเมินสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานที่สร้างขึ้น มาตรวจสอบคุณภาพ

เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของ (ร่าง) แบบประเมินสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทาน โดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเหมาะสม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

5.6 ปรับปรุงแบบประเมินสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง

5.7 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

6. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบประเมินสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดค่าของคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การแปลความหมาย ผู้วิจัยแปลความหมายของความเหมาะสมและความสอดคล้อง ของ แบบประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน ตามแนวทางของเบสท์ (Best, 1983: 179-187) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อมูล ผู้วิจัยตัดสินความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งแบบประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน มีคะแนนระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด นำไปใช้ได้

7. วิธีดำเนินการ

ขั้นวางแผน (Planing)

วิธีดำเนินการพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลที่ได้จากสภาพการผลิตสื่อในระยะที่ 1 มาประกอบการวางแผนในการดำเนินการ เพื่อพัฒนาการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ไปจัดทำเนื้อหาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ และกำหนดการ กรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์วาง

แผนการพัฒนาครูปฐมวัย ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อนิทาน เทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศึกษาเอกสาร หลักการ วิธีสร้างเครื่องมือจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น ของบุญชุม ศรีสะอาด (2553: 63-75) ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งได้แก่ แบบประเมินสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทาน วางแผนเนื้อหาการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชุมเตรียมความพร้อมสำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการ
2. กำหนดกรอบประเด็นเนื้อหาในการพัฒนาครูปฐมวัย เช่นการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
3. เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ อาจารย์บังกชรัตน์ ภูวนา ตำแหน่งอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ อาจารย์วารินทิพย์ ศรีกุลตา ตำแหน่งอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
4. วางแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการ (Action Plan) ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูลมาจัดแผนปฏิบัติการพัฒนาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย กิจกรรม เป้าหมาย ระยะเวลา กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการพัฒนาครูปฐมวัย ด้านการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทาน ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนดตามดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ

วันที่	เนื้อหา	กิจกรรม	เครื่องมือ
1	1.หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2.การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่านิทาน 3.การวางแผนจัดเตรียมทรัพยากรและการดำเนินการผลิตสื่อนิทานให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประเมินผล และปรับปรุง	1.ละลายพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมาย 2.วิทยากรบรรยาย ให้ความรู้ 3.กลุ่มเป้าหมายรับฟังบรรยาย 4.กลุ่มเป้าหมายจัดเตรียมทรัพยากรและวางแผน	แบบประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน
2	1.ลงมือปฏิบัติผลิตสื่อนิทาน ตามที่วางแผนไว้ 2.ดำเนินการเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น ประกอบกับการใช้เทคนิคการเล่านิทาน เพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	1.กลุ่มเป้าหมายผลิตสื่อนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 2.วิทยากรแนะนำให้ความรู้เพิ่มเติม 3.กลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงานอภิปรายและซักถาม	การเล่านิทาน

ขั้นปฏิบัติการตามแผน (Action)

ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายร่วมกันปฏิบัติตามแผน โดยลำดับกิจกรรมที่วางไว้ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายรับฟังวิทยากรบรรยายให้ความรู้
2. วิทยากรบรรยายนำเข้าสู่เนื้อหาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมทรัพยากรและวางแผนการผลิตสื่อนิทานการดำเนินการผลิตสื่อนิทาน การเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น การประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง
3. กลุ่มเป้าหมายสร้างสื่อนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติการผลิตสื่อนิทานโดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำกับกลุ่มเป้าหมายในการผลิตสื่อนิทาน นำเสนอผลงานด้วยเทคนิคการเล่านิทาน อภิปรายและซักถาม
4. กลุ่มเป้าหมาย สรุปผล ซักถามปัญหาหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินสื่อที่กลุ่มเป้าหมายผลิตขึ้นเป็นรายบุคคล หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นการสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติตามแผน (Action Plan) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล จากทุกขั้นตอนอย่างละเอียด ทั้งก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ และภายหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการเสร็จสิ้นด้วยเครื่องมือที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และเครื่องมือผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย แบบประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์ด้านการผลิตสื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ให้ความรู้ ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด วิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินสื่อนิทาน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อหาระดับคุณภาพของสื่อที่ครูปฐมวัยสร้างขึ้น และผ่านการประเมินสื่อโดยวิทยากร สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

8. ผลลัพธ์ที่ได้

- 8.1 ครูปฐมวัยสามารถผลิตสื่อนิทาน และมีเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้
- 8.2 สื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูปฐมวัยผลิตขึ้นผ่านการประเมินคุณภาพโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ
- 8.3 ครูปฐมวัยมีสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพสำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติงาน (Reflection)

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์พิจารณาผลการดำเนินงานสะท้อนผล ถึงการบรรลุตามเป้าหมายของการพัฒนาในครั้งนี้สรุปผลการดำเนินงานอบรมเชิงปฏิบัติการผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบบประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

1. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

2. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เริ่มดำเนินการระหว่างเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ 2561

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินผลการใช้สื่อ

4. วิธีการสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้างแบบประเมินผลการใช้สื่อ ดังนี้

4.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

4.2 ศึกษาเอกสาร หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 63-75)

4.3 กำหนดกรอบขอบข่ายและสร้างแบบประเมินผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน ด้านครู สื่อ ผู้เรียน ในด้านส่งเสริม สนับสนุนหลักสูตรปฐมวัย การเลือกสื่อที่ผลิตขึ้น การประเมินผลย้อนกลับ เพื่อปรับปรุง

4.4 ยกร่างแบบประเมินผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน จำนวน 1 ชุด

4.5 นำ (ร่าง) แบบประเมินผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน ที่สร้างขึ้น มาตรวจสอบคุณภาพ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของ (ร่าง) แบบประเมินผลการใช้สื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานโดยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเหมาะสม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.5 ปรับปรุงแบบประเมินผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง

4.6 จัดพิมพ์เครื่องมือฉบับสมบูรณ์

5. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบประเมินผลการใช้สื่อและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดค่าของคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การแปลความหมาย ผู้วิจัยแปลความหมายของความเหมาะสมและความสอดคล้อง ของ แบบ ประเมินผลการใช้สื่อและเทคนิคการเล่านิทาน ตามแนวทางของเบสท์ (Best, 1983: 179-187) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อมูล ผู้วิจัยตัดสินความเหมาะสมและความสอดคล้องโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่ระดับ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งแบบประเมินผลการใช้สื่อและเทคนิคการเล่านิทานในครั้งนี้ มีคะแนนระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับ 4.66 อยู่ในระดับมากที่สุด นำไปใช้ได้

6.วิธีการดำเนินการ

ดำเนินการศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ติดตามการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมผลการใช้สื่อในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เครื่องมือแบบ ประเมินผลการใช้สื่อ เก็บรวบรวมข้อมูลของครูปฐมวัยเป็นรายบุคคล ประเมินจากสถานการณ์การสอนจริง ของครูในชั้นเรียนให้ครบทุกคน ด้วยแบบประเมินผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน พิจารณา จากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ครูผู้ใช้สื่อ เด็ก และสื่อ เพื่อจะได้ทราบว่าสื่อที่ช่วยให้นักได้เรียนรู้ได้มาก น้อยเพียงใด จะได้นำมาปรับปรุงการผลิตและการใช้สื่อได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการประเมินผลของการใช้สื่อ โดย หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การวิจัยในครั้งนี้

ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในช่วง	4.51 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในช่วง	3.51 - 4.50	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในช่วง	2.51 - 3.50	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในช่วง	1.51 - 2.50	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในช่วง	1.00 - 1.50	หมายถึง	น้อยที่สุด

แปลความหมายค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 162) ที่ความ สร้างข้อสรุป (Induction) แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูล เรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง สรุปและเขียนรายงานการวิจัยในระยะที่ 3

6. ผลลัพธ์ที่ได้

ข้อมูลผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 2 แผนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่/วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	เครื่องมือ	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
ระยะที่ 1 / เพื่อศึกษาสภาพการผลิตสีอนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย	ศึกษาสภาพการผลิตสีอนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย	แบบสัมภาษณ์การผลิตสีอนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้	การสัมภาษณ์
ระยะที่ 2 / เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสีอนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	1.พัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสีอนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 20 คน 2.เพื่อพัฒนาความสามารถในการผลิตสีอนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย	แบบประเมินสื่อ	การประเมิน
ระยะที่ 3 / เพื่อศึกษาผลการใช้สีอนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	ศึกษาผลของการใช้สีอนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	แบบประเมินผลการใช้สื่อ	การประเมิน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ Action Research การดำเนินการ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ 1) ศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย 2) พัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 3) ศึกษาผลการใช้สื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย
2. ผลพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. ผลการศึกษาการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. ผลการศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

การศึกษาศภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในช่วงระยะเวลา ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2560 เพื่อทราบสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของโรงเรียน ดำเนินการเตรียมความพร้อม การประชุม การจัดทำแผน การดำเนินงาน การสร้างเครื่องมือซึ่ง ได้แก่ แบบสัมภาษณ์การผลิตสื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาศภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของโรงเรียนโดยสัมภาษณ์ครูปฐมวัยทุกคน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องจัดกลุ่มของ ข้อมูลตามความมุ่งหมาย แผลผล นำเสนอโดยการบรรยายและพรรณนาวิเคราะห์เขียนเป็นความเรียง เขียนสรุปผลศึกษาศภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร ที่เข้าร่วมกิจกรรมครูนักเล่านิทาน ประจำปี 2561 จังหวัดละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

ผลจากการสัมภาษณ์การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สามารถสรุปได้ตามประเด็นการสัมภาษณ์ดังนี้

1. ครูปฐมวัยไม่เคยผลิตสื่อนิทานด้วยตนเอง ส่วนใหญ่เล่านิทานโดยใช้หนังสือนิทานที่มีในห้องเรียน ในบางครั้งใช้สื่อใกล้ตัวในการเล่านิทาน เช่น กล้วยไม้ต่างๆ ในร่างกาย
2. ครูปฐมวัยเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของสื่อนิทาน ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัย ในการผลิตสื่อนิทานที่สำคัญคือ หนังสือนิทานเล่มใหญ่ หนังสือภาพ หุ่นมือต่างๆ และทราบว่าสิ่งที่ควรให้ความสำคัญมากที่สุดในการผลิตสื่อนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยคือ ขนาดของสื่อชัดเจน ภาพน่าสนใจ สื่อนิทานที่ผลิตเด็กควรมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ

3. เทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ควรเริ่มต้นจากครูปฐมวัยจดจำนิทานได้ดี มีน้ำเสียงในการเล่าสอดคล้องกับเรื่อง มีอารมณ์สอดคล้องกับเรื่องที่เล่า เล่าสนุก ดึงดูดความสนใจเด็ก ทั้งนี้ควรเพิ่มเติมเทคนิคใหม่ๆ เช่น เล่าไปพับไป เล่าไปวาดไป เล่าไป ฯลฯ

4. การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ให้น่าสนใจควรผลิตจากวัสดุที่ใกล้ตัว วัสดุเหลือใช้ ที่สามารถให้เด็กปฐมวัยมีส่วนร่วมในการใช้สื่อที่ผลิตขึ้น

5. ครูปฐมวัยมีแนวทางในการจัดหาสื่อนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยของบประมาณเพื่อจัดซื้อหนังสือนิทานเข้ามาหนังสือ ซึ่งทางโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ส่งผลให้หนังสือนิทานมีจำนวนไม่พอเพียงกับความต้องการของเด็ก

6. ครูปฐมวัยไม่เคยผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยขึ้นเอง จึงไม่เคยเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น

7. ครูปฐมวัยไม่เคยประเมินผลการใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น เพราะไม่เคยผลิตสื่อนิทาน

8. ปัญหา และ อุปสรรคในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในการผลิตสื่อนิทานจากวัสดุเหลือใช้ ขาดความมั่นใจในการผลิตสื่อและขาดเทคนิคในการเล่านิทานที่ดึงดูดความสนใจเด็กปฐมวัย

9. ครูปฐมวัยมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมาก โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ

10. ครูปฐมวัย ไม่เคยผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจากวัสดุรอบตัว และไม่เควางแผนการผลิตสื่อนิทานจากวัสดุที่มีอยู่รอบตัว

สรุปผลการศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยพบว่าครูปฐมวัยไม่เคยวางแผนการผลิตสื่อนิทาน ไม่เคยผลิตสื่อนิทาน ไม่เคยประเมินผลการใช้สื่อนิทานสำหรับใช้ประกอบการเล่านิทานและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ปัญหาอุปสรรคในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย คือ ความรู้ ความเข้าใจ ขาดความมั่นใจในการผลิตสื่อและขาดเทคนิคในการเล่านิทานที่ดึงดูดความสนใจเด็กปฐมวัย มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ด้านการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ

2. ผลพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2.1 การวางแผนดำเนินการพัฒนาครูปฐมวัย (Planning)

วางแผนในการดำเนินการพัฒนาครูปฐมวัย ผู้วิจัยจัดทำหลักสูตรการอบรมและกำหนดการด้านการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งได้แก่แบบประเมินสื่อ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ประชุมเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์บงกชรัตน์ ภูวันนา และอาจารย์วารินทร์ ศรีกุลา ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สร้างหลักสูตรร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ กำหนดเนื้อหาในการพัฒนาและวางแผนการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูปฐมวัยด้านการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แผนการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ

วันที่	เนื้อหา	กิจกรรม	เครื่องมือ
1	1.หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2.การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่านิทาน 3.การวางแผนจัดเตรียมทรัพยากรและการดำเนินการผลิตสื่อนิทานให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประเมินผล และปรับปรุง	1.ละลายพฤติกรรมของครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมาย 2.วิทยากรบรรยาย ให้ความรู้ 3.ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายรับฟังบรรยาย 4.ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายจัดเตรียมทรัพยากรและวางแผน	แบบประเมินสื่อ นิทานและเทคนิค
2	1.ลงมือปฏิบัติผลิตสื่อนิทาน ตามที่วางแผนไว้ 2.ดำเนินการเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น ประกอบกับการใช้เทคนิคการเล่านิทาน เพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย	1.ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายผลิตสื่อนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 2.วิทยากรแนะนำให้ความรู้เพิ่มเติม 3.ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายนำเสนอผลงาน อภิปรายและซักถาม	การเล่านิทาน

2.2 การดำเนินการพัฒนาครูปฐมวัยให้มี ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการผลิตสื่อนิทานเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ (Action)

การดำเนินการพัฒนาครูปฐมวัยให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยดำเนินการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลา 2 วัน โดย

วันที่ 1 เริ่มจากการกิจกรรมการละลายพฤติกรรมครูปฐมวัย วิทยากรบรรยายให้ความรู้ นำเข้าสู่เนื้อหาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่นิทาน การจัดเตรียม ทรัพยากร และการวางแผนการผลิต การดำเนินการผลิตสื่อนิทาน การเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น การประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายอภิปรายและซักถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญ จัดหาจัดเตรียมวัสดุจากสิ่งต่างๆที่มีอยู่รอบตัว เช่น วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น วัสดุเหลือใช้ในชีวิตประจำวัน วัสดุทำขึ้นเอง วัสดุซื้อมาราคาถูกเป็นการเตรียมทรัพยากรสำหรับนำมาวางแผนการผลิตปฏิบัติการในวันถัดไป

วันที่ 2 ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายสร้างสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติการผลิตสื่อนิทาน โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ กำกับดูแลการผลิตสื่อนิทานของครูปฐมวัยอย่างใกล้ชิด นำเสนอผลงาน และ อภิปรายซักถามปัญหา วิทยากรผู้เชี่ยวชาญประเมินสื่อที่ครูปฐมวัยผลิตขึ้น สรุปชี้แจงให้ข้อเสนอแนะเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินสื่อ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ข้อมูลผลการประเมินสื่อ

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านกระบวนการผลิต			
1.สื่อนิทานมีสีสันสวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัย	4.35	0.58	มาก
2.สื่อนิทานมีความสะดวกต่อการใช้งานสำหรับเด็กปฐมวัย	4.50	0.61	มาก
3.สื่อนิทานมีความคงทน	4.50	0.61	มากที่สุด
4.กระบวนการผลิตสื่อนิทานมีความเหมาะสม	4.25	0.72	มากที่สุด
5.สื่อนิทานมีต้นทุนการผลิตต่ำ	4.45	0.60	มาก
6.วัสดุที่ใช้ในการผลิตสื่อนิทานมีความเหมาะสม	4.30	0.73	มากที่สุด
โดยรวมรายด้าน	4.83	0.41	มากที่สุด
ด้านคุณภาพการเรียนรู้			
7.สื่อนิทานสนุก ได้รับความสนใจ	4.60	0.68	มากที่สุด
8.สื่อนิทานมีเนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กปฐมวัย	4.50	0.61	มาก
9.สื่อนิทานมีเรื่องราวสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ตามวัยของเด็กปฐมวัย	4.40	0.59	มาก
10.สื่อนิทานเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วม	4.45	0.60	มาก
11.สื่อนิทานมีเนื้อเรื่องช่วยให้เด็กปฐมวัยได้ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน	4.45	0.60	มาก
12.สื่อนิทานส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.40	0.50	มาก
13.สื่อนิทานส่งเสริมประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน	4.60	0.50	มากที่สุด
14.สื่อนิทานช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	4.25	0.64	มาก
โดยรวมรายด้าน	4.37	0.74	มาก

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านเทคนิคการเล่านิทาน			
15.ผู้เล่าจำเนื้อเรื่องในนิทานได้ดี	4.30	0.57	มาก
16.ระดับเสียงและจังหวะพูด ถูกต้อง เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	4.50	0.51	มาก
17.น้ำเสียง น่าตื่นเต้น จูงใจให้ติดตาม	4.35	0.67	มาก
18.อารมณ์ของผู้เล่าสอดคล้องกับเนื้อเรื่องของนิทาน	4.30	0.66	มาก
19.ใช้ภาษาในการเล่าเรื่อง สื่อความหมายเข้าใจง่าย	4.45	0.51	มาก
20.มีการสนทนาโต้ตอบระหว่าง เล่านิทาน และตั้งคำถาม ส่งเสริมทักษะการคิด เมื่อเล่านิทานจบ	4.25	0.64	มาก
โดยรวมรายด้าน	4.50	0.55	มาก
โดยรวม	4.41	0.07	มาก

จากตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินสื่อนิทานที่ครูปฐมวัยลงมือปฏิบัติการผลิตสื่อนิทาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านกระบวนการผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) ด้านเทคนิคการเล่านิทาน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.50$) และด้านคุณภาพการเรียนรู้ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.37$) แสดงว่า การพัฒนาครูปฐมวัยด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน ช่วยพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในด้านการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

3. ผลการศึกษาการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Reflection)

ผลการศึกษาการใช้สื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย การดำเนินการศึกษาผลการใช้สื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2561 โดยดำเนินการศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ติดตาม ศึกษาผลการใช้สื่อนิทาน เทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยในการนำสื่อไปใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ แบบประเมินผลการใช้สื่อ เก็บข้อมูล ครูปฐมวัยเป็นรายบุคคล ประเมินการจัดกิจกรรมของครูปฐมวัยด้วยแบบประเมินผลของการใช้สื่อ พิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ครูผู้ใช้สื่อ สื่อ และเด็ก เพื่อรวบรวมข้อมูลว่าสื่อที่ช่วยให้นักได้เรียนรู้ได้มากขึ้นเพียงใด และนำข้อมูลมาปรับปรุงการผลิตและใช้สื่อ วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย ค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดีความ สร้างข้อสรุป (Induction) แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูล แสดงผลการประเมิน ผลของการใช้สื่อของครูปฐมวัยใน ตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงระดับคุณภาพการใช้สื่อของครูปฐมวัย

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้านครูผู้ใช้สื่อ			
1.ครูมีการวางแผนการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม	4.50	0.51	มาก
2.ครูมีกระบวนการใช้สื่อที่ความเหมาะสม	4.65	0.59	มากที่สุด
3.ผลที่ได้จากการใช้สื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.30	0.57	มาก
ด้านสื่อ			
4.สื่อนิทานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้	4.05	0.69	มาก
5.สื่อนิทานตรงกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.35	0.67	มาก
6.สื่อนิทานสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้	4.45	0.51	มาก
7.สื่อนิทานมีความทันสมัย สวยงาม คงทน	4.30	0.73	มาก
ด้านเด็ก			
8.เด็กมีท่าทางแสดงออกถึงความสนใจสื่อนิทาน	4.20	0.69	มาก
9.เด็กมีส่วนร่วมในการเล่นนิทาน ด้วยการแสดงบทบาทสมมติประกอบ	4.35	0.74	มาก
10.เด็กมีความกระตือรือร้น และสนใจที่จะตั้งคำถาม หรือช่วยตั้งชื่อเรื่องนิทาน	4.00	0.79	มาก
โดยรวม	4.20	0.78	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินการใช้สื่อของครูปฐมวัยที่สร้างขึ้น และนำไปใช้จัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวม ผลการประเมินการใช้สื่อของครูปฐมวัย อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.20$)

สรุปผลการวิจัย การพัฒนาครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ที่เข้าร่วมกิจกรรมครูนักเล่านิทาน ประจำปี 2561

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร สามารถสรุปได้ว่า ครูปฐมวัยไม่เคยวางแผนการผลิตสื่อนิทาน ไม่เคยผลิตสื่อนิทาน และประเมินผลการใช้สื่อนิทานสำหรับใช้ ประกอบการเล่านิทานและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ปัญหาอุปสรรคในการผลิต สื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย คือ ความรู้ ความเข้าใจ ขาดความมั่นใจในการผลิต สื่อและขาดเทคนิคในการเล่านิทานที่ดึงดูดความสนใจเด็กปฐมวัย มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ด้านการ ผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ให้ข้อเสนอแนะ

ระยะที่ 2 พัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การ เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถสรุปผลพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน เพื่อ จัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ความสำคัญ

ประโยชน์ หลักการกระบวนการผลิตสื่อนิทาน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สื่อนิทาน ส่งเสริมประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา การวางแผนการผลิตสื่อและขั้นตอนวิธีการ ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ ความเข้าใจ จากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สรุปผลการประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานของครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายที่ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่า ผลการประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานโดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$) ด้านเทคนิคการเล่านิทาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และด้านคุณภาพการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$)

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถสรุปผลการศึกษา ผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ซึ่งเป็นสื่อที่ครูปฐมวัยสร้างขึ้น และนำไปใช้จัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผลการประเมินผลการใช้สื่อ พบว่า โดยภาพรวม ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายทั้ง 20 คน มีผลการประเมินอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.20$) แสดงว่า ครูปฐมวัยมีความรู้ ความสามารถในการวางแผนการใช้สื่ออย่างเหมาะสม มีกระบวนการใช้สื่อ ผลที่ได้จากการใช้สื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สื่อนิทานส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตรงตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สื่อนิทานสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ มีความทันสมัย สวยงาม คงทน เด็กมีท่าทางแสดงออกถึงความสนใจสื่อนิทาน เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน ด้วยการแสดงบทบาทสมมติประกอบ เด็กกระตือรือร้น และสนใจที่จะตั้งคำถาม หรือช่วยตั้งชื่อเรื่องนิทานร่วมกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ให้มีความรู้ ความสามารถด้านการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วัสดุใกล้ตัว สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว นำเสนอ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2560 – กันยายน 2561

สถานที่ที่ทำการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้
2. แบบประเมินสื่อ
3. แบบประเมินผลการใช้สื่อ

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

1. ศึกษาวิเคราะห์สภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูปฐมวัยเป็นรายบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดกลุ่มของข้อมูลตามความมุ่งหมาย แผลผล นำเสนอโดยการบรรยายและพรรณนาวิเคราะห์ เขียนเป็นความเรียง

2. นำข้อมูลสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาในตอนต่อไป

ตอนที่ 2 สรุปพัฒนาการปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

1. ดำเนินการพัฒนาการปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลที่ได้จากสภาพการผลิตสื่อในระยะเวลาที่ 1 มาประกอบการวางแผนในการดำเนินการ เพื่อพัฒนาการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ไปจัดทำเนื้อหาในการอบรมเชิงปฏิบัติการ และกำหนดการ กรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์วางแผนการพัฒนาการปฐมวัย ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อนิทาน เทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ศึกษาเอกสาร หลักการ และกำหนดกรอบประเด็นเนื้อหาในการพัฒนาการปฐมวัย

2. กลุ่มเป้าหมายรับฟังวิทยากรบรรยายให้ความรู้ สร้างสื่อนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ลงมือปฏิบัติการผลิตสื่อนิทานโดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำกับกลุ่มเป้าหมายในการผลิตสื่อนิทาน นำเสนอผลงานด้วยเทคนิคการเล่านิทาน อภิปรายและซักถาม

3. เก็บรวบรวมข้อมูล การประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์ด้านการผลิตสื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ให้ความรู้ ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

4. วิเคราะห์ข้อมูล แบบประเมินสื่อนิทาน ทหาระดับคุณภาพของสื่อที่ครูปฐมวัยสร้างขึ้น

ตอนที่ 3 สรุปผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

1. ติดตามผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมผลการใช้สื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือ แบบประเมินผลการใช้สื่อ และเทคนิคการเล่านิทาน เก็บรวบรวมข้อมูลของครูปฐมวัยเป็นรายบุคคล ประเมินจากสถานการณ์การสอนจริงของครูในชั้นเรียน พิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ครูผู้ใช้สื่อ เด็ก และสื่อ

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนาครูปฐมวัยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร ครูปฐมวัยสามารถผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และนำสื่อนิทานที่ผลิตขึ้นไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้ ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อ ให้ความรู้ครู จัดเตรียมวัสดุจากสิ่งต่างๆ เป็นทรัพยากรสำหรับการผลิตสื่อนิทาน การวางแผนการผลิต การดำเนินการผลิตสื่อนิทาน การเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น การประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและ การติดตามผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานของครูปฐมวัย ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ระยะที่ 1 สรุปผลศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2560 ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันและใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์การผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า สื่อนิทานที่ใช้ในการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยมีมิติเดียว สัมผัสไม่ได้ เด็กเกิดการเรียนรู้แบบทิศทางเดียวได้เพียงแต่การมองเห็น และการฟัง หรือถ้าหยิบจับได้ ขนาดสื่อนิทานเล็กหรือใหญ่เกินไปในการที่จะเอื้อมต่อการหยิบจับของเด็ก ครูปฐมวัยไม่เคยวางแผนการผลิตสื่อนิทานจากวัสดุที่มีอยู่รอบตัว ไม่เคยประเมินผลการใช้สื่อนิทานสำหรับใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ปัญหาอุปสรรคในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย คือ ความรู้ ความเข้าใจ ขาดความมั่นใจในการผลิตสื่อนิทาน ครูปฐมวัยมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเอง ด้านการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุด

ระยะที่ 2 สรุปผลพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ผลการพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การจัดเตรียมทรัพยากรและการวางแผน การผลิต การเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น และการประเมินผลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง ครูปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายได้ลงมือปฏิบัติจริงในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินสื่อนิทานที่ครูปฐมวัยลงมือ

ปฏิบัติการผลิตสื่อนิทาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) แสดงว่า ครูปฐมวัยมีความรู้ ความสามารถ ด้านการผลิตสื่อภายหลังได้รับการพัฒนาตนเองด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการจากวิทยากรเชี่ยวชาญเรื่องการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ระยะที่ 3 สรุปผลศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย

ผลการศึกษาผลของการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยโดยภายหลังจากการผลิตสื่อนิทานและนำไปใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2561 โดยวิทยากรเชี่ยวชาญได้ติดตามผลของการใช้สื่อนิทานจากสถานการณ์จริงของกลุ่มเป้าหมาย ผลการศึกษา พบว่า การประเมินผลการใช้สื่อนิทานที่สร้างขึ้น และเทคนิคการเล่านิทานของครูปฐมวัย โดยภาพรวม ผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) แสดงว่า ครูปฐมวัยมีความรู้ ความสามารถ มีการวางแผนและมีกระบวนการใช้สื่ออย่างเหมาะสม ตรงตามเนื้อหาจุดมุ่งหมายทันสมัย บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้ สื่อนิทานสามารถสร้างความสนใจ ความชื่นชอบจากผู้เรียนได้

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย พบว่า สื่อนิทานที่ใช้ในการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยมีมิติเดียว สัมผัสไม่ได้ เด็กเกิดการเรียนรู้แบบทิศทางเดียว ได้เพียงแต่การมองเห็น และการฟัง หรือถ้าหยิบจับได้ ขนาดสื่อนิทานเล็กหรือใหญ่เกินไปในการที่จะเอื้อต่อการหยิบจับของเด็ก ครูปฐมวัยไม่เคยวางแผนการผลิตสื่อนิทาน ไม่เคยผลิตสื่อนิทาน ไม่เคยประเมินผลการใช้สื่อนิทานสำหรับใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย ปัญหาอุปสรรคในการผลิตสื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย คือ ความรู้ ความเข้าใจ ความไม่มั่นใจในการสร้างสื่อนิทานเนื่องจากสอดคล้องกับ ไพรัตน์ บุญรักษา (2551: 82) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอหนองกงบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาในระยะที่ 1 ก่อนการดำเนินการพัฒนาบุคลากร พบว่าบุคลากรครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย คงเดช หรรบรรณ (2552: 119) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาครูตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพปัจจุบัน ครูส่วนใหญ่ไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน ครูขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ขาดการเชื่อมโยงวิชาต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน นพรัตน์ เขียวสมุทร (2554: 115) ได้ศึกษาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการผลิตสื่อการเรียนการสอน สังกัดเทศบาลตำบลโนนตาล อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรการศึกษาสภาพ พบว่า การผลิตสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้อันของเด็กก่อนการดำเนินการพัฒนา พบว่า ครูผู้ดูแลเด็กใช้สื่อการ

เรียนรู้ประกอบสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนน้อย ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอ ครูผู้ดูแลเด็กไม่มีความมั่นใจที่จะจัดทำสื่อเอง

ผลการพัฒนาครูปฐมวัยให้สามารถผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ ให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้แก่ครูปฐมวัย ทำให้ครูปฐมวัยสามารถผลิตสื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ปรากฏว่า ผลการประเมินสื่อนิทานที่ครูปฐมวัยลงมือปฏิบัติการผลิตสื่อนิทาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) แสดงให้เห็นว่า กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ ความเข้าใจจากผู้เชี่ยวชาญและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย แสดงให้เห็นถึงกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนา เป็นวิธีการพัฒนาที่ดี การพัฒนาที่ได้ผลประสบความสำเร็จสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาได้ สอดคล้องกับไพรัตน์ บุญรักษา (2551: 80) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนองบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยการฝึกปฏิบัติจริง การสาธิต การสอนเป็นรายบุคคล ทำให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัย สามารถจัดกิจกรรมได้ด้วย ความมั่นใจ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และสามารถจัดกิจกรรมประจำวันที่ควรจัดให้เด็กปฐมวัยจำนวน 6 กิจกรรมได้ วรนุช ไทยแท้ (2551:106) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการของศูนย์พัฒนาเด็กบ้านโคกสี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์โดยใช้กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผลการวิจัยการศึกษาพัฒนาบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการทำให้ครูมีความมั่นใจ มีความเข้าใจสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนบูรณาการได้อย่างมั่นใจ เป็นผลสำเร็จและนำผลการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการไปพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น

ผลการศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ซึ่งสื่อนิทานที่ครูปฐมวัยสร้างขึ้นและนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวม ผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) แสดงถึง ความรู้ ความสามารถของครูปฐมวัย มีการวางแผนและมีกระบวนการใช้สื่อนิทานอย่างเหมาะสม ซึ่งนิทานตรงตามเนื้อหา จุดมุ่งหมาย ทันสมัย บรรลุวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ สื่อนิทานส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้ นิทานสามารถเรียก ความสนใจ ชื่นชอบจากผู้เรียนได้ สื่อนิทานใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย แสดงว่า สื่อมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้เรียน สื่อการเรียนรู้คือสิ่งที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอด ความรู้ประสบการณ์ทักษะทัศนคติและค่านิยมไปสู่ผู้เรียนและทำให้การเรียนรู้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้สื่อยังเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกเพิ่มพูน ทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางการ คิด ได้แก่ การคิดไตร่ตรอง การคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันมีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนกลายเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีมากมายหลากหลายรูปแบบ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2553: 63) และหลักการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม

กับ จุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระ การสอนที่สำคัญที่สุดคือต้องให้เหมาะสมกับลักษณะความสามารถหรือพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กปฐมวัย อีกทั้งยังต้องเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ได้ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุด สอดคล้อง กับ อรุณรุ่ง น้อยสกุล (2552: 74) ได้ทำการทดลองใช้สื่อเสริมประสบการณ์ ด้านคุณธรรมจริยธรรมระดับปฐมวัย ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากต้องการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยที่น่าสนใจยิ่งขึ้นโดยมุ่งพัฒนาสื่อเสริมประสบการณ์ในรูปแบบของนิทานด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดโพธิ์ (ราชวรวิหาร) สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์การใช้นิทานสื่อเสริมประสบการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ระดับปฐมวัย มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผลสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สุณีย์ พุทธหล้า (2553: 56) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาชุดฝึกกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความคิดเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และนักเรียนก่อนวัยเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความคิดสร้างสรรค์ภายหลังการใช้ชุดฝึกสูงกว่าก่อนการใช้ชุดฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาครูปฐมวัยซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ผลการศึกษาระยะที่ 1 พบว่า สื่อนิทานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เพียงพอครูปฐมวัยส่วนน้อยที่สามารถผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นมาใช้ด้วยตนเอง ครูบางคนไม่เคยผลิตสื่อนิทาน ขาดเทคนิคการเล่านิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้เนื่องจากไม่มีความมั่นใจในการผลิตสื่อควรดำเนินการดังนี้

1.1.1 จัดหาสื่อให้เพียงพอกับความต้องการของครูเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ประสบผลสำเร็จ

1.1.2 ดำเนินการพัฒนาให้ความรู้ครูปฐมวัย ด้านการผลิตสื่อนิทาน เพื่อให้ครูสามารถผลิตสื่อขึ้นมาใช้ได้ โดยตัวเองและเพียงพอกับความต้องการ

1.2 ผลการศึกษาระยะที่ 2 พบว่า ความรู้ ความเข้าใจการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัยและการดำเนินการพัฒนาตนเอง ดำเนินการดังนี้

1.2.1 ครูปฐมวัยจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สื่อนิทาน ประกอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

1.2.2 ครูปฐมวัยต้องพัฒนาตนเอง ด้านการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มพูน พัฒนาทักษะความชำนาญของตนเอง

1.3 ผลการศึกษาระยะที่ 3 พบว่า การใช้สื่อนิทานในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูปฐมวัย ควรดำเนินการดังนี้

1.3.1 หน่วยงานระดับสูง ผู้บริหาร ควรสนับสนุนส่งเสริมงบประมาณในการพัฒนาครูปฐมวัย ในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1.3.2 สนับสนุนด้านการพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และควรกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาเป็นผลงานทางวิชาการและเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้ใช้ความรู้ความสามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน

1.3.3 จัดประกวดผลงานการสร้างสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ต่อยอดความคิดของครูปฐมวัยด้านการผลิตสื่อนิทานที่ไม่หยุดนิ่ง ส่งผลให้มีสื่อที่ทันสมัยและมีใช้อย่างพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาครูปฐมวัยในการอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านอื่นๆ เช่นการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ การพัฒนาครูปฐมวัยด้านการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการบูรณาการการคิดทฤษฎีสู่กิจกรรมประจำวัน และการพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียนระดับปฐมวัย เป็นต้น และควรพัฒนาด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การศึกษาดูงาน การนิเทศการสอนโดยใช้กระบวนการ Coaching and Mentoring เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลายยิ่งขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครู และเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กนกกร บุษยะกนิชชัย และคนอื่นๆ. (2550). พัฒนาการทางภาษากับการสอนภาษาเด็กปฐมวัย. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). **คู่มือหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.(2553). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : อสารักขาตินแดน
- กัญญารัตน์ เกตุบุญลือ และคณะ. (2547). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการฟังนิทาน ของเด็ก **ปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบเทคนิคการปั้นกับการฟังนิทานแบบปกติ**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541). การเล่านิทาน. **การศึกษาปฐมวัย.2(2): 10 - 19**.
- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2535). เทคนิคการเล่านิทาน. **เทคนิคความรู้ควรคู่แก่เด็กปฐมวัย**. กรุงเทพมหานคร.
- เกริก ยूनพันธ์. (2539). การเล่านิทาน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ขวัญนุช บุญอยู่สง. (2546). การส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานของ **เด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบเทคนิคการปั้นกับการฟังนิทานแบบปกติ**. ปรินญาครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ และคณะ. (2558). เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา 1073702 **วิชาชีพครูปฐมวัย**. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- คงเดช ทรวรรณ. (2552). การพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนเทศบาล1 **กาฬสินธุ์ สังกัดเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน.(2540). **เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษา สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์ จำกัด.
- _____. (2541). **พัฒนาการของคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาและแนวทางการประเมิน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542**. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. (2540,กรกฎาคม – กันยายน). **นักเล่านิทานสร้างนักอ่าน**. สารพัฒนาหลักสูตร.

- จันทร์เพ็ญ ศุภภาพ. (2535). การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย ที่ได้ฟังนิทานประกอบ ดนตรี และนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมความช่วยเหลือ. ปรินญาณินพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิรวรรณ กาละดี. (2544). คุณสมบัติของครูปฐมวัยที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (2554). การแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กวัย 3-5 ปี ของผู้ดูแลเด็กในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ กิณางค์. (2540). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ. ศิลปาบรรณาการ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545).วารสารสารสนเทศ. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1(ม.ค.-ส.ค. 2545) .บทบาทของลอร่า บุช สตรีหมายเลขหนึ่งสหรัฐอเมริกาในการส่งเสริมวิชาชีพครูและการอ่าน.
- ทัศนาก แก้วพลอย. (2554). กระบวนการจัดประสบการณ์พัฒนาการเรียนรู้เด็กปฐมวัย. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นพรัตน์ เขียวสมุทร. (2554). การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านการผลิตสื่อการเรียนรู้สังกัดเทศบาลตำบล โนนตาลอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นันทน์ภัส อยู่ประยงค์. (2555).การใช้นิทานคุณธรรมภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. รายงานการวิจัย:มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจา แสงมะลิ. (2552). แก้ว 9 ประการของครูอนุบาลใน 70 ปี โรงเรียนสาธิตลอออุทิศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ปราณี ปริญญาภิ. (2551). การพัฒนาจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยการเล่านิทานและการติดตามผล. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการปฐมวัยศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ปราวีณยา สุวรรณรัฐโชติ. (2552). การวิเคราะห์และประเมินระบบสนับสนุนผู้เรียนในการจัดการเรียน การสอนทางไกล. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น : 359,588
- พรทิพย์ วินโกมินทร์ (2530). นิทานและหุ่นสำหรับเด็กปฐมวัย. เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี วิทยาลัย.

- พลภัทร พงษ์โนนสูง. (2550). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุและสมบัติของวัสดุโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโคกสูงคุซาด อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พัชรี สวนแก้ว. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- ไพพรรณ อินทนิล. (2546). เทคนิคการเล่านิทาน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพรัตน์ บุญรักษา. (2551). การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองใหญ่ อำเภอนองกี่จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภารดี ศรีประยูร. (2542). รูปแบบการเล่านิทานทางโทรทัศน์ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟัง และความคงทนในการฟังของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต(เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- รักตวรรษ ศิริภาพร. (2548). การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. ราชบุรี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (2543). หลักการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- วรรณช ไทยแท้. (2551). การพัฒนาบุคลากรในการจัดการ เรียนการสอนแบบบูรณาการ ศูนย์พัฒนาเด็ก บ้านโคกศรี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณิ ศิริสุนทร. (2532). การเล่านิทาน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542). การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2547). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2551). แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552- 2559) : ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สมศักดิ์ ปรีปุระ. (2540). นิทานความสำคัญและประโยชน์. ราชบุรี: สถาบันราชภัฏจอมบึง. สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- สันทพัฒน์ อรุณธารี. (2542). นิทานสำหรับเด็กปฐมวัย : โปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย.คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.

- สุนีย์ พุทธหล้า. (2553). รายงานการพัฒนาความคิด สร้างสรรค์โดยใช้ชุดฝึกการต่อเติมภาพตามจินตนาการของนักเรียนชั้นอนุบาล2/1โรงเรียน บ้านกระทุ่ม. ผลงานทางวิชาการ สุรินทร์ : โรงเรียนบ้านกระทุ่ม.
- อรุณรุ่ง น้อยสกุล. (2552). รายงานผลการพัฒนาสื่อเสริม ประสบการณ์ด้านคุณธรรม จริยธรรม ระดับปฐมวัย. ผลงานทางวิชาการ กรุงเทพฯ : โรงเรียนวัดโพธิ์ (ราษฎร์ผดุงผล).
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2540). หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ.สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- Brow, Beth Lynne. (2006). “Improving Teaching Practices Through Action research” *Dissertation Abstracts International*. 63 (4) : 1304-A ; October.
- Davis, Janet P. (2008). *Human Resoures management performance on Kindergarten Effeciencies : A study of Kindergarten in Florida*. Doctor’s Thesis. USA : The University of Central Florida.
- Ellis, Brain F. (1995). *Storytelling*. Oxford : Oxford University Press.
- Kemmis, S. and R. McTaggart. (1985). *The Action Research Planner*. 3rd ed. Victoria : Deakin University Press, 1991. Lewin, Kurt. Group Decision and Social Change,” in *Reading in Social Psychology*. p. 202. edited by Eleanor E. Maccoby, Theodore M. Newcomb, and Eugene L. Hartley. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Nyanintsimbi, Lindelwa Caroline. (2006). *Human Resoures management performance on Primary Education for child center : A study of Eastern Cape, South Africa*. Master’s Thesis. South Africa: University of South Africa.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสัมภาษณ์การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- แบบประเมินสื่อ
- แบบประเมินผลการใช้สื่อ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

เรื่อง ผลการพัฒนาครูปฐมวัยด้วยการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์
การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการผลิตสื่อนิทาน เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้

1. ท่านเคยผลิตสื่อนิทานประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. สิ่งที่คุณให้ความสำคัญมากที่สุดในการผลิตสื่อนิทานสำหรับเด็กปฐมวัยคืออะไร

.....

.....

.....

3. เทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ควรเริ่มต้นอย่างไร
และควรเพิ่มเติมเทคนิคใดบ้าง

.....

.....

.....

4. การผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ให้น่าสนใจควรผลิตอย่างไร

.....

.....

.....

5. แนวทางในการจัดหาสื่อนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

6. ท่านมีวิธีการเลือกสื่อนิทานที่ผลิตขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

7. ท่านเคยประเมินผลการใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

8. ปัญหา และ อุปสรรคในการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

9. ท่านมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

10. ท่านเคยผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจากวัสดุรอบตัวหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ให้สัมภาษณ์

(.....)

ตำแหน่ง.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความกรุณาสำหรับการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

**แบบประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
(สำหรับวิทยากรเชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง

แบบประเมินสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ฉบับนี้ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อประเมินคุณภาพสื่อที่ครูปฐมวัยผลิตขึ้นจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้ที่ประเมินคือ วิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทาน

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดตามความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์ระดับความเหมาะสม ในรายการประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับคุณภาพมากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับคุณภาพมาก
3	หมายถึง	มีระดับคุณภาพปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับคุณภาพน้อย
1	หมายถึง	มีระดับคุณภาพน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านกระบวนการผลิต					
1.สื่อนิทานมีสีสันสวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัย					
2.สื่อนิทานมีความสะดวกต่อการใช้งานสำหรับเด็กปฐมวัย					
3.สื่อนิทานมีความคงทน					
4.กระบวนการผลิตสื่อนิทานมีความเหมาะสม					
5.สื่อนิทานมีต้นทุนการผลิตต่ำ					
6.วัสดุที่ใช้ในการผลิตสื่อนิทานมีความเหมาะสม					
คุณภาพด้านการเรียนรู้					
7.สื่อนิทานสนุก ได้รับความสนใจ					
8.สื่อนิทานมีเนื้อเรื่องเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็กปฐมวัย					
9.สื่อนิทานมีเรื่องราวสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและการเรียนรู้ตามวัยของเด็กปฐมวัย					
10.สื่อนิทานเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วม					
11.สื่อนิทานมีเนื้อเรื่องช่วยให้เด็กปฐมวัยได้ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน					
12.สื่อนิทานส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน					
13.สื่อนิทานส่งเสริมประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน					
14.สื่อนิทานช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่					

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
ด้านเทคนิคการเล่านิทาน					
15.ผู้เล่าจำเนื้อเรื่องในนิทานได้ดี					
16.ระดับเสียงและจังหวะพูด ถูกต้อง เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง					
17.น้ำเสียง น่าตื่นเต้น จูงใจให้ติดตาม					
18.อารมณ์ของผู้เล่าสอดคล้องกับเนื้อเรื่องของนิทาน					
19.ใช้ภาษาในการเล่าเรื่อง สื่อความหมายเข้าใจง่าย					
20.มีการสนทนาโต้ตอบระหว่าง เล่านิทาน และตั้งคำถาม ส่งเสริมทักษะการคิด เมื่อเล่านิทานจบ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอบคุณในความร่วมมือ

**แบบประเมินผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้
สำหรับเด็กปฐมวัย**

ชื่อผู้ผลิตสื่อ.....

ชื่อสื่อ.....

ประกอบการจัดประสบการณ์/กิจกรรม.....

คำชี้แจง

แบบประเมินผลของการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ฉบับนี้ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อประเมินการใช้สื่อของครูปฐมวัย พิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ครูผู้ใช้สื่อ สื่อ และเด็ก เพื่อจะได้ทราบว่าสื่อที่ผลิตขึ้นมีความเหมาะสม ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาปรับปรุงการผลิตสื่อและการใช้สื่อให้ดียิ่งขึ้น

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดตามความเป็นจริง โดยมีเกณฑ์ระดับความเหมาะสม ในรายการประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับคุณภาพดีมาก
4	หมายถึง	มีระดับคุณภาพดี
3	หมายถึง	มีระดับคุณภาพพอใช้
2	หมายถึง	มีระดับคุณภาพปรับปรุง
1	หมายถึง	มีระดับคุณภาพใช้ไม่ได้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1.ครูมีการวางแผนการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม					
2.ครูมีกระบวนการใช้สื่อที่ความเหมาะสม					
3.ผลที่ได้จากการใช้สื่อบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้					
4.สื่อนิทานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้					
5.สื่อนิทานตรงกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
6.สื่อนิทานสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้					
7.สื่อนิทานมีความทันสมัย สวยงาม คงทน					
8.เด็กมีท่าทางแสดงออกถึงความสนใจสื่อนิทาน					
9.เด็กมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน ด้วยการแสดงบทบาทสมมติประกอบ					
10.เด็กมีความกระตือรือร้น และสนใจที่จะตั้งคำถาม หรือช่วยตั้งชื่อเรื่องนิทาน					

ข้อเสนอแนะ

.....

ภาคผนวก ข

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน

หลักการและเหตุผล

การเรียนรู้ที่ดีของเด็กจะอยู่ในช่วงอายุ 0 - 6 ปี เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีสมองของเด็กมีอัตราเจริญเติบโตรวดเร็ว พร้อมทั้งจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ หากเด็กได้รับการกระตุ้นที่เหมาะสมก็จะทำให้สมองสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ พ่อแม่ ตลอดจนครูปฐมวัย จึงเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลักดันและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอ่านที่นำนิทานมาบูรณาการให้เกิดการเรียนรู้ เพราะนิทานถือเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างกระบวนการคิด และกระบวนการเรียนรู้ สำหรับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจัดโครงการ อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน” ขึ้น โดยมุ่งหวังให้เป็นแนวทางแก่ ครูปฐมวัย ตลอดจนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้เรียนรู้เทคนิคการเล่านิทานจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ สามารถนำกระตาดซึ่งเป็นของใช้ใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน มาบูรณาการสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ประกอบการเล่านิทาน และนำชิ้นงานที่ได้ไปประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนได้ในทุกกิจกรรม

2. วัตถุประสงค์ ผู้เข้ารับการอบรมสามารถ

- 2.1 รู้และเข้าใจความหมายของนิทานที่ดี การเลือกนิทานให้เหมาะสมกับเด็ก และประโยชน์ของนิทานสำหรับเด็ก
- 2.2 รู้และเข้าใจศิลปะการอ่าน การเล่านิทานในแบบต่างๆ และได้แนวทางในการสร้างสรรค์ ผลงานนิทานสำหรับเด็กได้
- 2.3 นำนิทานมาบูรณาการกับการเรียนการสอนและใช้นิทานให้เป็น สื่อเชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็กกับคนในครอบครัว

3. กลุ่มเป้าหมาย

ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

4. วิทยากร

- 4.1 อาจารย์บงกชรัตน์ ภูวันนา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 4.2 อาจารย์วารินทิพย์ ศรีกุลา อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

5. วัน / เวลา / สถานที่ อบรม

16-17 ธันวาคม 2560 , 20 -21 มกราคม 2561 เวลา 08.00 – 16.00 น. ณ ห้องประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร

6. ค่าลงทะเบียนอบรม ท่านละ 1,000 บาท

7. สิ่งที่คุณจะได้รับ

- 7.1 เกียรติบัตร
- 7.2 หนังสือ 2 เล่ม
- 7.3 อุปกรณ์ work shop
- 7.4 อาหารกลางวัน 1 มื้อ และอาหารว่าง 2 มื้อ

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 9.1 ได้รับความรู้ความเข้าใจในการเลือกนิทานที่ดีให้แก่เด็กได้อย่างเหมาะสม
- 9.2 ได้เทคนิคการเล่านิทานในหลากหลายรูปแบบ เทคนิคการพับกระดาษประกอบการเล่านิทาน และสามารถนำไปต่อยอดในการสร้างสรรค์นิทานตลอดจนสื่อการเรียนการสอนได้
- 9.3 สามารถนำนิทานมาบูรณาการให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน และมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะในทุกๆ ด้านของเด็กได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ

วันที่	เนื้อหา	กิจกรรม	เครื่องมือ
1	1.หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2.การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วย เทคนิคการเล่านิทาน 3.การวางแผนจัดเตรียมทรัพยากรและ การดำเนินการผลิตสื่อนิทานให้สอดคล้อง กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประเมินผล และปรับปรุง	1.ละลายพฤติกรรมของครูปฐมวัย 2.วิทยากรบรรยาย ให้ความรู้ 3.รับฟังบรรยาย 4.จัดเตรียมทรัพยากรและวางแผน	แบบประเมินสื่อ นิทานและเทคนิค การเล่านิทาน
2	1.ลงมือปฏิบัติผลิตสื่อนิทาน ตามที่ วางแผนไว้ 2.ดำเนินการเลือกใช้สื่อนิทานที่ผลิตขึ้น ประกอบกับการใช้เทคนิคการเล่านิทาน เพื่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย	1.ผลิตสื่อนิทาน เพื่อจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ 2.วิทยากรแนะนำให้ความรู้เพิ่มเติม 3.นำเสนอผลงาน อภิปรายและ ซักถาม	

ภาคผนวก ค 1-4

ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค.1

การอบรมเชิงปฏิบัติการ การผลิตสื่อนิทาน และเทคนิคการเล่านิทาน
เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
ณ ห้องประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ

ภาคผนวก ค.2

ครูปฐมวัยผลิตสื่อนิทาน และนำเสนอด้วยการเล่านิทาน
เพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ภาคผนวก ค.3

ครุภัณฑ์นิทานที่ผลิตลงสู่การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ภาคผนวก ค.4

เด็กปฐมวัยใช้สื่อนิทานและร่วมแสดงบทบาทสมมติประกอบการเล่านิทาน

ภาคผนวก ง

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุชาดา หวังสิทธิเดช
Miss Suchada Wangsitthidet

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อ.เมือง
จ.มหาสารคาม 44000 โทรศัพท์ 043-722-118 ต่อ 186 โทรสาร 043-713-206
มือถือ 088-3654446 e-mail : su-san21@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปีที่จบ	ระดับปริญญา	อักษรย่อปริญญา	สาขา	สถาบัน
2538	ปริญญาตรี	ศษ.บ.	การศึกษาปฐมวัย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2550	ปริญญาโท	กศ.ม.	การศึกษาปฐมวัย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสบการณ์ด้านการวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย

- ทัศนีย์ นาคคุณทรง, ประสพสุข ฤทธิเดช, สุชาดา หวังสิทธิเดช, บงกชรัตน์ ศุภเกษร และวารินทิพย์ ศรีกุลลา. (2556). การพัฒนารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้สูงอายุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก **องค์การบริหารส่วนตำบล.มหาสารคาม** : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
แหล่งทุน : งบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555
การเผยแพร่ : เผยแพร่ 2557
- สุชาดา หวังสิทธิเดช, ทัศนีย์ นาคคุณทรง, บงกชรัตน์ ศุภเกษร, และวารินทิพย์ ศรีกุลลา.(2557). **การส่งเสริมกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนระดับปฐมวัยโดยใช้กระบวนการสร้างระบบที่เลี้ยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์เขต 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**
แหล่งทุน : งบประมาณรายได้ บ.กศ. พ.ศ. 2557
- สุชาดา หวังสิทธิเดช, ทัศนีย์ นาคคุณทรง, บงกชรัตน์ ศุภเกษร, และวารินทิพย์ ศรีกุลลา.(2558). **การศึกษาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.**
แหล่งทุน : งบประมาณรายได้ บ.กศ. พ.ศ. 2558
การเผยแพร่ : เผยแพร่ 2559

ทัศนีย์ นาคุณทรง, ประสพสุข ฤทธิเดช, สุชาดา หวังสิทธิเดช, บงกชรัตน์ ศุภเกษร และวารินทิพย์ ศรีกุลลา. (2558). **การพัฒนารูปแบบอาหารพื้นบ้านอีสานสำหรับเด็กปฐมวัย**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

แหล่งทุน : งบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

การเผยแพร่ : เผยแพร่ 2558

สุชาดา หวังสิทธิเดช, พีระพร รัตนาเกียรติ์, บงกชรัตน์ ศุภเกษรและวารินทิพย์ ศรีกุลลา. (2559).

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

แหล่งทุน : งบประมาณรายได้ บ.กศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

การเผยแพร่ : -

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องผลการพัฒนาครูปฐมวัยด้วยการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
ครูปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญและจังหวัดมุกดาหาร ที่มี
ส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.รัตติกาล สารกอง, อาจารย์วารินทิพย์ ศรีกุล และคุณครู
ลัดดาพร ไสนอก ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่สนับสนุน
ทุนวิจัย จากงบประมาณ บำรุงการศึกษา สำหรับนักวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2561

คุณค่าและประโยชน์อันพึงจะได้รับจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการี และ
ผู้มีพระคุณทุกท่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สุชาดา หวังสิทธิเดช

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.....	7
2. เอกสารที่เกี่ยวกับครูปฐมวัย.....	10
2.1 ความหมายครูปฐมวัย.....	10
2.2 คุณสมบัติ และลักษณะของครูปฐมวัย.....	10
2.3 บทบาทหน้าที่ของครูปฐมวัย.....	12
3. แนวคิดเกี่ยวกับนิทาน.....	14
3.1 ความหมายของนิทาน.....	14
3.2 ความสำคัญของนิทาน.....	15
3.3 ประโยชน์และคุณค่าของนิทาน.....	16
3.4 เทคนิคการเล่านิทาน.....	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. เอกสารเกี่ยวกับสื่อ.....	23
4.1 ความหมายและความสำคัญของสื่อ.....	23
4.2 ประเภทของสื่อจำแนกตามพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน.....	23
4.3 การผลิตสื่อการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย.....	25
4.4 การออกแบบสื่อการสอน.....	26
5. เอกสารเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.....	28
5.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.....	28
5.2 ทฤษฎีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้.....	29
5.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.....	30
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของครูปฐมวัย.....	34
ระยะที่ 2 พัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัด ประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.....	36
ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์ การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.....	40
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	44
ผลการศึกษาสภาพการผลิตสื่อนิทานเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ของครูปฐมวัย.....	44
ผลพัฒนาครูปฐมวัยในการผลิตสื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัด ประสบการณ์การเรียนรู้.....	46
ผลการศึกษาการใช้สื่อนิทานและเทคนิคการเล่านิทานเพื่อจัดประสบการณ์ การเรียนรู้.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปลผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
สรุปลผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล.....	54
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	56
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	57
บรรณานุกรม.....	58
ภาคผนวก.....	63
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	64
ภาคผนวก ข โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ.....	70
ภาคผนวก ค ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย.....	79

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แผนการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ	38
2	แผนการดำเนินงานวิจัย	43
3	แผนการจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ	46
4	ข้อมูลผลการประเมินสื่อ	47
5	แสดงผลการประเมินการใช้สื่อของครูปฐมวัย	49

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY